

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
REHBERLİK Ve PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
ANA BİLİM DALI**

KKTC'DE ÇOCUK SUÇLULUĞUNUN YAYGINLIĞI, 2001-2005

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Anıl GÖRKEM**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet ÇAKICI**

Lefkoşa - 2008

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Anıl Görkem'e ait KKTC'de Çocuk Suçluluğunun Yaygınlığı, 2001-2005 adlı çalışma jürimiz tarafından, Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan... *Doc. Dr. Gay Bursal* (İmza)

Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

Başkan... *Doc. Dr. Mehmet Akın* (Üye)

Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

Başkan... *Doc. Dr. Ebru Çakır* (Üye)

Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

Doc. Dr. Ebru Çakır

TESEKKÜR

KKTC’de gün geçtikçe sayısı artan suç oranlarının önemli bir kısmını çocuk suçluluğu kapsıyor. Bununla birlikte sosyal sorun haline gelen çocuk suçluluğunda yaş oranına bakıldığında inanılmaz bir düşüş olduğunu basın yayın haberlerden gözlemleyebiliyoruz.

Ocak 2001 – Aralık 2005 tarihleri arasında ele aldığımız bu çalışmada bana her konuda destek olan Danışman Hocam Sayın Doç. Dr. Mehmet Çakıcı’ya teşekkürlerimi bir borç bilirim. Bu araştırmanın her aşamasında, her parçasında birbirinden değerli insanların emeği, desteği ve katkısı vardır. İzin alma süresince, iletişime geçtiğimiz, YÜKSEK MAHKEME BAŞKANLIĞI’NA anket forumlarımızın uygulanması sırasında yardımlarını esirgemeyen, LEFKE MAHKEMESİ, GÜZELYURT MAHKEMESİ, LEFKOŞA MAHKEMESİ, GAZİMAĞUSA MAHKEMESİ ve GİRNE MAHKEMESİ Müdürlüklerine ve personeline teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Yine araştırma süresince desteğini esirgemeyen Yakın Doğu Üniversitesi, Psikoloji Bölümü öğrencilerine teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmalarım süresince desteğini esirgemeyen anneme ve dostum Şenay B. Aytunç ve Şenel Hüsnü’ye ve ondan aldığım zamanı kullanarak hazırladığım bu araştırmanın bitiminde eşim Uğur Sayılır’a teşekkür ederim.

ANIL GÖRKEM

İÇİNDEKİLER

Teşekkür	II
İçindekiler Dizini.....	III
1- Giriş.....	1
1.1 Genel bilgiler.....	1
1.1.1 Suç ve suçlu nedir.....	1
1.1.2 Çocuk suçluluğu.....	4
1.1.3 Çocuk Suçluluğu ile ilgili Türkiye’de ve yurtdışında Yapılan Çalışmalar.....	7
1.1.3.1 Yurtdışında yapılan çalışmalar.....	7
1.1.3.2 Türkiye’de Yapılan araştırmalar.....	9
1.2 Çocuk Suçluluğunun Nedenleri.....	12
1.2.1 Biyolojik Etmenler.....	13
1.2.1.1 Kalıtsal Etmenler.....	13
1.2.1.2 Biyolojik Etmenler.....	16
1.2.1.3 Psikolojik Etmenler.....	18
1.2.2 Çevresel Etmenler.....	20
1.2.2.1 Aile.....	20
1.2.2.2 Okul.....	28
1.2.2.3 İş Çevresi.....	31
1.2.2.4 İçgöçler, kentleşme.....	37
1.2.2.5 Aile – Okul – İş Ortamı Dışındaki Ortamlar.....	42
1.3 Çocuk Mahkemeleri.....	46
1.3.1 Tarihçesi.....	46
1.3.2 Çocuk Mahkemeleri.....	48
2 - Yöntem	51
2.1 Araştırma Amacı.....	51
2.2 Araştırmanın Önemi.....	51

2.3 Sınırlamalar.....	51
2.4 Araştırma Modeli.....	51
2.5 Araştırmanın Evreni.....	51
2.6 Veri Toplama Aracı ve Uygulama.....	52
2.7 Verilerin Çözümlemesi.....	52
3 – Bulgular	53
3.1 Kişisel Bilgiler.....	53
3.2 Anne ve Baba ile İlgili Bulgular.....	64
3.3 Ailenin Durumu Hakkındaki Genel Bilgiler.....	69
3.4 Suçlu Çocukların İşlediği Suç Ve Aldığı Ceza İle İlgili Bilgiler.....	75
4 – Tartışma.....	88
5 - Öneriler.....	99
6 – Özet.....	102
7 – Summary.....	104
8 – Kaynaklar.....	106
9 – Ekler.....	111
9.1 Ek 1, Bilgi Formu	112
9.2 Ek 2, Yüksek Mahkeme Başkanlığı, Araştırma İzin Dilekçesi.....	115
9.3 Ek 3, Yüksek Mahkeme Başkanlığı Cevabı	116

I. GİRİŞ

1.1 Genel Bilgiler

1.1.1 Suç ve Suçlu nedir?

Tarihten günümüze baktığımızda suç, düşünürleri, bilim adamlarını, hukukçuları, toplum bilimcilerini, psikologları yakından ilgilendiren bir konu haline gelmiştir. Genel anlamda suç denince birçok kişinin aklına cezalandırılan, yasaklanan davranışların yapılması gelmektedir.

Ceza Hukuku'nun verdiği tanıma göre *suç*, yasaların cezalandırdığı hareketlerin tümüdür (42). Yılmaz ise suçu, toplumda yer alan bireyin yürürlükte olan kurallara aykırı düşmesi diye tanımlamaktadır (43). Suç, hukuki veya ahlaki kuralların ihlali anlamına da gelmektedir. Suç, bir sosyal grubun üyeleri tarafından iyi ve yararlı kabul edilmiş, inançların, geleneklerin ve adetlerin dayandıkları kurallara aykırı olarak yapılmış bir davranıştır. Suç olarak nitelenen davranışlar iki kaynaktan ortaya çıkabilir; bir davranış ya doğrudan ahlak dışıdır yada ahlaki bir görevin yerine getirilmemesi ile suç oluşmaktadır (21).

KKTC Ceza yasasında suç; yasa ile cezalandırılabilen bir davranışı, eylemi, teşebbüsü veya ihmali olarak belirtilmiştir (51).

Lombroso “suçu”, normal, doğum, ölüm gibi doğal bir olay olarak tanımlamaktadır. Bir davranış yada eylem, belirli bir ülkenin ve dönemin adet, töre, gelenek ve düşünceleriyle çelişki halinde bulunduğu takdirde, suç niteliğini taşımaktadır (42).

Günümüzde, suçun bilimi olarak bilinen, suç, suçlunun topluma kazandırılması ve suç önleme gibi konularda bilimsel olarak araştırma yapan Kriminoloji (Criminology) adında deneysel bir bilimdalı geliştirmiştir.

Kriminoloji üzerinde yapılan bu tanımları çoğaltmak mümkündür. Genel ve basit anlamda kriminolojiyi, suç olgusunun incelenmesi veya suç olgusuna ilişkin bilim, kısaca suç bilimi olarak tanımlanmaktadır (11).

Kriminoloji İlkeleri (Principles of Criminology) adlı yapıtında Sutherland, kriminolojiyi, suç sosyal bir fenomen olarak ele alan bilginin bütünü diye tanımlar ve şöyle devam eder: “İstenmeyen bir takım hareketler, sosyal toplumlarda suç olarak belirlenir. Buna karşın, bazı kimseler bu tür suçları yapmakta ve mevcut davranışlarını sürdürmekte ısrar ederler. Bu durumda toplum buna cezalandırma, iyi etme ya da engelleme gibi yollarla tepkide bulunur. İşte bu karmaşık ilişkiler kriminolojinin ana maddesini oluşturur” (42).

Hukuki anlamda suç, ceza normu belirleyicisidir. Ceza Hukuku’nun temel ilkelerinden biri de, norumsuz (kanun) suç ve cezanın olamayacağıdır. Yani, ceza tehdidi altında kanun yapılmasını yasakladığı, müsbet veya menfi hareketlerin hepsi suç oluşturmaktadır.

Kısaca, suçun 6 yönü vardır:

- 1) Hukuki → Yasaların ihlal edilmesi,
- 2) Psikolojik → Toplum içinde bireysel, bireye öz bir davranış oluşması,

- 3) Sosyolojik → Topluma zarar veren birey olması,
- 4) Kriminolojik → Hangi davranışın suç olmadığını ve suç olduğunu belirlenmesi,
- 5) Ahlaki → Toplumun ahlak kuralları ile çelişmesi,
- 6) Dini → Dini kurallara ters düşmesi

Suçlu ise yukarıda tanımlanan suçu gerçekleştiren kişidir. Kısaca kanunun suç olarak tarif ettiği fiili gerçekleştirendir (28).

1.1.2 Çocuk Suçluluğu:

Suçta neden olan, bir kabahat işlemiş bireyler toplumun içerisinde yer almaktadır. Çocuklar, her dakikası, her saati, ciddi suçların işlendiği bir dünyaya gelmektedir. Dolayısı ile kalıtsal/genetik özellikleri de taşıyan suçluluk, sosyal çevreden de kazanılabilir. Çocuk suçluluğu, bir çocuktaki antisosyal eğilimlerin yasa müdahalesi gerektirecek duruma dönüşmesi, şeklinde tanımlanmıştır. Türkiye’de çocuk suçluluğu kavramı, çocuk suçu işlediği sırada 18 yaşını tamamlamamışsa kullanılmaktadır (10).

Çocuk, aslında gelişiminin ilk evrelerinde yaşamını çoğunlukla anti-sosyal nitelikte dürtülerle (impulse) yönlendiren ve böylelikle doyum sağlayan bir varlıktır. Küçük yaşlarda tüm çocuklar ufak tefek suçlar işler. Hatta bazı uzmanlar, her çocuk kendisini yenebilecek suçluluk dürtülerine sahip ve suçluluk kategorisine girdiği halde, önemsiz sayılan küçük suçları işlemeyen kimse olmadığı düşüncesindedir (42).

Bizim çocukluğumuza baktığımızda, çocukken işlediğimiz küçük suçları görmek mümkündür, “örneğin; izinsiz komşunun bahçesinden erik koparmak” gibi. O dönemde sergilediğimiz bu davranışların asosyallikten kaynaklı olduğu ve ailemizin bu davranışların suçu teşkil ettiğini bizlere henüz anlatmamasından kaynaklandığı bilinmektedir. Dolayısı ile sosyal çevre, anne-baba eğitimi, kişisel özellikler çocuk suçluluğunu yakından etkilemektedir.

Ergenlik döneminde ise bireyin suça yönelmesinde birçok etken yer almaktadır. Bunlar;

- Genetik faktörler (kalıtsal nedenler)
- Ergenlik dönemi, bedensel ve ruhsal değişimler
- Anne-baba eğitimi
- Sosyal faktörler (değer yargıları, sanayileşme, teknoloji, sosyal-ekonomik faktörler, arkadaş çevresi, eğitim).

Birçok araştırmacıya göre, “Çocuk suçluluğunu, yetişkinlik döneminde işlenen suçtan ayırt eden en önemli özellik, bu dönemin gelişiminde ‘problemlili evre’ yada ‘geçiş evresi’ olarak adlandırılan ergenlik dönemine rastlanmasıdır” (42, 41).

“Antikçağda Yunan düşünürü Platon, Kanunlar adlı yapıtında, suçu; ruhun bir tür hastalığı olarak düşünmüş ve bunun üç nedeni olduğunu öne sürmüştür. Bunlar; tutkular, haz arama alışkanlığı ve bilgisizliktir”. Aristoteles ise, suçlulara bir düşman gibi bakmış ve onların acımasızca cezalandırılmaları gerektiğini savunmuştur. Hippocrates, toplumsal koşulların yanısıra, suç, kişilik ve beden yapısı arasında ilişki kurmuş ve kendi tipolojisini oluşturmuştur. Burt, suça yalnızca bir “semptom” (symptom), (araz, belirti) olarak bakılabileceğini belirtmiş ve bunun kökeninin zihin olduğunu, suçluluğun ruhsal bir sorun olarak ele alınması gerektiğini öne sürmüştür (42).

Görüldüğü üzere, çok eski çağlardan günümüze kadar gelmiş olan çocuk suçluluğu, toplumumuzun ve dünyanın en büyük sorunu haline gelmiştir. Peki bu çocuk suçluluğunun oluşmasıyla hukuksal boyutta Türk Hukuk sisteminde, mahkemelerde neler yapıldığına bakacak olursak, 1979 yılında yürürlüğe giren 2253

sayılı Çocuk Mahkemeleri Usul Kanunu'na göre suç işleyen çocuk ve ergenlere verilecek cezalar belirlenmiştir (45).

KKTC Çocuk Suçluluğu Tarihi ile ilgili, herhangi bir yazılı bilgiye ulaşılmamıştır. KKTC Sosyal Hizmetler Uzmanları ile yapılan görüşmeler sonucu alınan bilgiler doğrultusunda, İngiliz Sömürge Dönemi yönetiminde 01/12/1945 tarihinde Kıbrıs Maarif Müdürlüğüne bağlı olarak suçlu çocuklara Islah okullarında hizmetin verilmesi ile ilk çalışmalar başlatılmıştır. Suç işleyen çocukların ıslahı ve rehabilitasyonu amacını güden bu servislerde, Rum ve Türkler birlikte çalışmalarını sürdürmekteydi. Bu dönemde Islah ve Rehabilitasyon merkezi olarak kullanılan bina, şu anda Girne'de Lapta Huzurevi olarak bilinmektedir. Bu bina 1974'e kadar Rehabilitasyon merkezi olarak kullanılıp, Barış Harekatı sonrası kapatılmıştır. Rehabilitasyon merkezinin kapatılmasıyla suçlu çocuklar aile yanlarında sınıma tabi tutulmuş veya Kız-Erkek yurtlarına verilerek, cezalarının tamamlanması sağlanmıştır. Bunun yanında 1948 II. Dünya Savaşı Sonrası Toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilmek amacı ile Sosyal Hizmetler bu çalışmaları başlatmıştır.

1940'li yıllarda KKTC'de suçlu çocuklara Lapta Islah evinde Meslek derslerinin verildiği, daha sonra 1970'lerde Sosyologların, ıslahevlerinin sosyal normlara uygun olmadığı kararı ile kaldırıldığı belirtilmiştir.

1.1.3 Çocuk Suçluluğu İle İlgili Türkiye’de Ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetin’de daha önce çocuk suçluluğu ile ilgili herhangi bir çalışma ve araştırma yapılmamıştır.

1.1.3.1 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar:

Dünyada Çocuk Suçluluğu, 19. yy başlarından itibaren, sanayileşmeyle beraber ortaya çıkan çocuk emeğinin iş gücüne katılması, göçler ve geleneksel ailelerin oynadığı toplumsal rolün yerini çekirdek ailenin alması ile I. ve II. Dünya Savaşları sonrasının toplumsal yıkımların, tüm dünyada çocuk suçluluğu oranında patlama yaratmış olduğu bilinmektedir. Araştırma verileri çocuk suçluluğunun uluslararası bir problem olduğu göstermektedir.

Çocuk suçluluğunun 1956 yılından itibaren yükselme içinde olduğu bilinmektedir. Kanada’da *Alison Hatch* ve *Curt Griffiths* (1992) tarafından yapılan araştırmada, şiddet içeren çocuk suçlarında 1980-1990 arasında iki kat artış olduğu, mala ilişkin olarak işlenen suçların tümünün üçte ikisinin çocuk suçlularınca işlendiği ortaya konmuştur (44).

Almanya’da Yapılan araştırmalarda, gençlerin yaklaşık %20’sinin şiddet içeren suçlara katıldığı ve mala ilişkin işlenen suçların üçte birinin gençler tarafından işlendiği belirlenmiştir (44).

İsveç’te, *Paul Friday* çalışmaları (1992), İsviçre’nin en açık ve özgür sosyal yardım programlarına sahip olmasına rağmen, çocuk suçluluğu oranında artış olduğunu ortaya koymaktadır (44).

Amerika Birleşik Devletleri, çocuk suçluluğu açısından hızlı artış gösteren ülkelerin başında gelmektedir (44).

Kanada'da, çocuk suçluluğunun genel verileri 1993 - 1996 yılları arasında çocuk suçluların oranının düşme eğilimi içinde olduğunu belirtmektedir (44).

Çin'de yapılan çalışmada, suçluların yaş ortalamasının geçmişten bu güne düştüğünü belirtmektedir. Suçluların %75'inin 25 yaşın altındaki gençlerin oluşturduğunu ve 90'lı yıllardan itibaren her yıl 10,000'in üzerinde 14 yaşın altında suçlu sayısının arttığı belirtilmektedir (22).

İsrail'de ise 1950'lerden 1980 yılına kadar yükselme gösteren çocuk suçluluğu oranı 1980 yılından sonra göreceli bir azalış göstermektedir (44).

Ailelerin soy ağacı üzerinde yapılan çalışmalarda, Henri Goddard (1916) araştırması Kallikak ailesi, 1942'de de Richard Dugdale tarafından Jukes ailesi üzerinde yapılmıştır. Her iki aile de suçlu sayısının yüksek olması, soyaçekimin suçluluk üzerinde önemli bir faktör olduğunu ortaya koymuştur (27).

1.1.3.2 Türkiye’de Yapılan Araştırmalar:

1927 yılında Rıdvan Nafiz, İzmir hapishanesinde 107 çocuk ve genç üzerinde anketlerle, Türkiye’de ilk çalışmaları başlatan kişi olduğu bilinmektedir (1).

1938-1960 yılları arasında ise Dr. Gölcük’lü 2946 hükümlü çocuk üzerinde çalışmalar başlatmış ve sonuç olarak suçlu çocukların %42’sinin şahsa, %37’sinin cinsel, %19’unun ise mala ilişkin suç işlediklerini ortaya koymuştur (33).

1978 yılında yayınlanan istatistik bilgiler doğrultusunda, Türkiye’de yıllara göre cezaevine giren hükümlüler belirtilmiştir. Bu bilgiye göre, 1971 yılında ceza ve ıslahevine giren 12-15 yaşları arası hükümlü çocuklar 963, 16-18 yaşlarında ise 4289’a ulaştığı belirtilmiştir. 1977 yılında, 12-15 yaşlarındaki hükümlü çocuk sayısı 500’e, 16-18 yaşlarındaki çocuklar ise 1099’a düştüğü saptanmıştır (Tablo 1) (42).

Tablo 1:

Yaş grubu	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
12-15	1352	1082	963	848	759	181	640
16-18	3917	3636	4289	5090	2731	1000	1007
Toplam	5269	4718	5252	5938	3490	1181	1647
Genel hükümlü toplamı	62723	55695	60456	71230	56157	25995	40578
Çocuk suçların genel suçlara oranı	%8,4	%8,47	%8,68	%8,33	%6,22	%4,54	%4,05

Türkiye’de 1981-1985 yıllarında yapılan çalışmalarda, 1981 yılındaki veriler, dönemin özelliklerinden ötürü yüksek olduğu düşünülerek değerlendirme dışında tutulmuş, 1982-1985 yılları arasında hükümlü çocuk sayısında artış olduğu belirtilmiştir (44).

1986-1990 yıllarında yapılan çalışmalarda, Bu dönemde hükümlü çocuk sayısında önemli oranda düşüş olduğu ortaya çıkmıştır. 1991-1995 yıllarını kapsayan çalışmada ise hükümlü çocuk sayısında artış gözlemlenmiştir (44).

T.C. Adalet İstatistikleri 1991 - 1995 yılları arası yaptığı çalışmada yıllara göre suç oranında artış görüldüğünü belirtmiştir (Tablo2) (44).

Tablo 2

YIL	SAYI
1991	410
1992	455
1993	494
1994	625
1995	671

Türkiye’de 1981-1985 yıllarında yapılan çalışmalarda, 1981 yılındaki veriler, dönemin özelliklerinden ötürü yüksek olduğu düşünülerek değerlendirme dışında tutulmuş, 1982-1985 yılları arasında hükümlü çocuk sayısında artış olduğu belirtilmiştir (44).

1986-1990 yıllarında yapılan çalışmalarda, Bu dönemde hükümlü çocuk sayısında önemli oranda düşüş olduğu ortaya çıkmıştır. 1991-1995 yıllarını kapsayan çalışmada ise hükümlü çocuk sayısında artış gözlemlenmiştir (44).

T.C. Adalet İstatistikleri 1991 - 1995 yılları arası yaptığı çalışmada yıllara göre suç oranında artış görüldüğünü belirtmiştir (Tablo2) (44).

Tablo 2

YIL	SAYI
1991	410
1992	455
1993	494
1994	625
1995	671

Yine T.C. Adalet İstatistikleri 1991 – 1995 çalışması sonucunda yapılan araştırmada, Suç Türleri Açısından Çocuk Suçluluğu incelenmiş ve mala ilişkin işlenen suçların, özellikle hırsızlık suçunun fazla olduğu, hırsızlık suçunu sırasıyla cinsel suçlar ve adam öldürme takip ettiği belirtilmiştir (Tablo 3)(39).

Tablo 3

	ADAM ÖLDÜRME	HIRSIZLIK	IRZA GEÇME	FİİLİ LİVATA	YARALAMA	GASP	DİĞER	TOP.
1991	86	115	63	56	11	69	10	410
1992	77	170	46	66	11	69	16	455
1993	84	153	44	73	13	110	17	494
1994	133	213	41	72	12	115	39	625
1995	140	239	49	53	19	138	33	671
TOP.	520	890	243	320	66	501	115	2655

TC Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, hakkında yasal işlem yapılan 35,000 çocuktan 2080 çocuğun tutuklandığı ve yalnızca 334'ünün ıslahevinde (Ankara, İzmir, Elazığ), 290 çocuğun ise Bakırköy Kadın ve çocuk Tutukevinde bulunduğu belirtilmiştir (31, 32).

1.2 Çocuk Suçluluğunun Nedenleri:

Yapılan araştırmalarda çocuğu suça iten nedenlerin çok çeşitlilik gösterdiği bildirmektedir. Bu etmenler, aile, genetik özellikler, eğitim, arkadaş çevresi gibi bir çok etmenlerin olduğu belirtilmektedir. Yapılan araştırmalarda, kimi araştırmacı suçun biyolojik faktörlerinin önemini anlatırken, kimi araştırmacı ise çevresel faktörlerin daha önemli olduğunu savunmaktadır. Kısaca çocuk suçluluğunun nedenlerini iki başlık altında inceleyebiliriz:

1) Bireysel

- Kalıtsal
- Biyolojik
- Psikolojik

2) Çevresel:

- Aile
- Okul
- İş Çevresi
- İç Göçler, Kentleşme
- Aile-Okul-İş Ortamı Dışındaki Ortamlar

Çocuğun suça yönelmesi, birçok etmenlerin biraraya gelmesi ile olabilecek bir durumdur. En son çocuğun suçu işlemedeki neden tetikleyici neden olarak bilinmektedir. Kısacası tetikleyici neden tek neden olarak görülse de, aslında bunun altında yatan bir çok neden yer almaktadır.

1.2.1 Biyolojik Etmenler:

1.2.1.1 Kalıtsal Etmenler:

İnsan hayatını etkileyen en önemli iki temel değişkenden birisi kalıtım, diğeri ise içinde yaşadığı çevrenin etkileridir. İnsanın bedensel, cinsel, sosyal, duygusal, kişisel, zihinsel ve ahlaki olarak başkalarından farklı davranışlara ve özelliklere sahip olmasının ardından, onun soya çekime bağlı kendine özgü niteliklere sahip olmasının yanında bu özelliklerin değişik çevresel etkilere maruz kalmasında yattığı belirtilmiştir (39).

Prof. Dr. Haluk Yavuzer'in tanımına göre kalıtım; "spermatozoit çekirdeği ile babadan ve yumurta çekirdeğiyle anneden zigota (Döllenmiş tek hücre) gelen kromozomlardaki özelliklerin bir kuşaktan diğerine geçmesidir" (42).

Suçun nedenleri arasında kalıtsal etmenler üzerinde birçok araştırma yapan uzmanlar Kallikak ailesinden gelen 480 kişiden 474'ü cezaevine girmiş ve bunlardan 37'si ölüm cezasına mahkum edilmiş olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu arştırmaya bakıldığında kalıtsal etmenlerin yüksek oranda olduğu görülmektedir (44).

Yine Marro tarafından yapılan başka bir araştırmada, suç işleyen ve suç işlemeyen 500 kişinin anne-baba ve akrabalarının, geçmiş hayatları araştırılmıştır. Suç işleyenlerin %40'ının, suç işlemeyenlerin %16'sının babaları alkolikdir. Suç işleyenlerin %5'inin annesi alkolik, suç işlemeyenlerin hiçbirinin annesi alkolik olmadığı ortaya çıkmıştır. Suç işleyenlerin %42.6'sının büyükdede, amca, dayı, halaları akıl hastası, suç işlemeyenlerin %13'ünün yakınlarının akıl hastası olduğu belirtilmiştir. Suç işleyenlerin %5.3'ünün yakınları sar'a'lı, işlemeyenlerin %2'si sara'lıdır. Suç işleyenlerin %33.6 yakın akrabaları anormal ve şiddete yönelik

karaktere sahip, suç işlemeyenlerin yakın akrabaları cebir şiddete yönelik olmadığı ortaya çıkmıştır (28).

Ailelerin yanı sıra ikizler üzerinde yapılan araştırmalar da kalıtsal etkenlerin suç üzerinde etkisinin önemi belirtilmiştir.

İkizler üzerinde yapılan incelemeler de biyolojik yönden aynı mahiyette özelliklerin geçtiğini kanıtlamaktadır. Bu geçişin nedenleri çeşitlidir. Her şeyden önce babanın sperm aynı anda oluşmuştur. Keza annede oluşan yumurta da aynıdır. Döllenme de aynı anda gerçekleşmiştir. Gebelik süresince ceninler aynı korku ve heyecana maruz kalmışlardır. Hamilelikte aynı gıda rejimi ile beslenmişlerdir. İkiz kardeş aynı anda doğmuş, aynı doğum sorunları yaşamışlardır. Aynı gıda rejimi ile büyümüşlerdir. Genelde aynı anne babanın eğitimi almışlar, aynı sokak ve okulda yetişmişlerdir. Tüm bunlar çocukların kişiliklerini etkileyebileceği ve benzer özelliklere sahip olmalarının nedenleri olabileceği belirtilmektedir (28).

İkizler üzerinde kalıtsal etkenlerin önemini anlatan boyuttaki ilk çalışmalar; 1929 yılında Almanya'da Johannes Lange'nin "kader olarak suç" adı altında, yine 1735 yılında Frederich Stumpf'l'in "kalıtım istidade ve suç" ve Heinrich Kranz'ın "suçlu ikizlerin yaşam kaderi" isimli yapıtları ile başlamıştır (44).

Yapılan bu çalışmalarda, 1929 yılında Johannes Lange kalıtsal etmenlerin önemini araştırmak için hapisshanede bulunan suçluların ikiz olup olmadığını araştırıp ikiz kardeşler üzerinde çalışmalarını başlatmıştır. Lange 13'ü tek yumurta ikizi, 17'si çift yumurta ikizi olan 30 çift erkek ikizi bulup, kalıtsal etmenlerin suçluluğa etkisi üzerinde çalışmalarını hızlandırmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda, tek yumurta ikizlerinin %77'sini içeren 10 çift daha önce cezaevinde bulunmuş ve çift yumurta ikizlerinin çiftlerde bu oranın %12'ye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırma

sonucunda Bundon Lange, kalıtımın suçluluk üzerinde büyük önem taşımak zorunda olduğunu belirtmiştir (44).

Burt, çalışmalarında her çocuğun ailesinde kalıtım özelliği gösteren, aynı zamanda suçluluğa yönelten bir etken olarak karakteristik özellikleri incelemiş ve bunları 4 grupta toplamıştır.

1) Fizyolojik koşullar, genel olarak epilepsi, tüberküloz, romatizma, hipertiroid gibi vakalarda doğan bir çok hastalık türlerini kapsar. Bu koşullara suçluluk arasında 53 gibi yüksek bir oran (%53) bulunmuştur.

2) Zihinsel koşullar, zihinsel yetersizlik yada doğuştan zeka geriligi gibi kalıtsal bir nedene bağlı olarak görülen durumları kapsar. 100 ailenin 35'inde (%35 oranında) rastlanan zihinsel yetersizliğin fizyolojik koşullara oranla daha küçük bir etki alanına sahip olduğu dikkatimizi çeker.

3) Bu grupta belirli bilinçsizlik halleri, mizaca ilişkin eksizlikler, nörotik ve psikolojik belirtileri kapsayan duygusal karışıklıklar yer alır. Bu koşulların suçlulukla ilişkisi, diğer etkenlere oranla daha yüksek (%42) bulunmuştur.

4) İntihar, alkolizm, cinsel düzensizlikler, zor kullanma, zalimce davranışların yer aldığı ahlaka ilişkin bozuklukları kapsayan (%46) son grupsa en yüksek oranı oluşturur. 100 ailede 146 suçluluk vakasına rastlanıldığı saptanmıştır" (42).

Daha önce belirtildiği gibi, yalnızca kalıtsal özellikler bireyin suçlu olmasına sebep olmamakla birlikte kalıtsal özellikler yalnızca suçluluk niteliğine sahip olmamaktadır.

1.2.1.2 Biyolojik Etmenler:

Bu güne kadar yapılan araştırmalara bakıldığında biyolojik etmenlerin de suça yönelmede etken olduğu görölmüştür. Fiziksel yapılar üzerinde geçmişten günümüze yapılan araştırmalarda, vücudun ve başın şeklinin, suçlulukla ilişkisi olduğu üzerinde durulmaktaydı. Dar alınlı, iri çene kemikli, çıkık kaç kemeri olan, belirgin elmacık kemiklerine sahip ve vücudu kıllı olanların suç işlemeye elverişli bir fiziksel yapıya sahip oldukları düşünölmüş fakat daha sonra bu görüşlerin doğru olmadığı anlaşılmıştır (21).

Sheldon, yaptığı araştırmasında beden yapısını 3'e ayırmıştır;

- 1) Endomorf (Endomorph): Bu tipler yuvarlak bedenli, kısa küçük kemikli, yumuşak tenli kimselerdir.
- 2) Ektomorf (Ectomorphy): Bunlar, hassas, nazik, ince uzun, düşük omuzlu, küçük yüzlü kişilerdir.
- 3) Mezomorf (Mesomorphy): Bu tipler, kemikli, geniş göğüslü, adeleri gelişmiş, atletik tiplerdir.

Steldon, 200 denek üzerinde yaptığı araştırmada, suçluların çoğunlukla mezomorfik beden yapıları guruptan geldiğini belirtmiştir (42).

Biyolojik etmenlerin etkili olduğunu gösteren araştırmada, Y kromozonu taşıyan çocukların suç işleme oranının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (2, 7).

İsviçre'de yapılan çalışmalarda ise, 15 yaşında küçük suç işleyen ocuklarda MAO aktivitesinin düşük bulunduğu ortaya çıkmış, Kanada'da ise serum testosteronunun yüksek olduğu belirtilmiştir (29, 37).

Yine Glueck'lerin yaptığı araştırmalar “Beden yapısı ve suçluluk (Physigu and Delinquency)” adlı yapıtından toplanmış ve bu yapıtta suçluları grup olarak suçsuzlardan ayırmıştır. Bu kriterler;

- “Suçlular bedensel açıdan, temelde “Mesomorphic” bir yapıya sahipler.
- Mizaç bakımından rahat durmayan, enerjik, atak, dışa dönük, saldırgan, tahripkardılar” diye belirlenmiştir (42).

1.2.1.3 Psikolojik Etmenler:

Psikolojik etmenlerin bireyler üzerinde yapılan bir çok araştırmaya göre, suç üzerinde önemli etkisi olduğu belirtilmiştir. Günlük yaşamımızda yaşadığımız ruhsal bunalımlar, kaygılar, stresler, yaşamımızı etkilediğini görebiliriz. Kimi zaman asabi, öfkeli, saldırgan veya durgun davranışlar sergilememiz, yaşadığımız ruhsal bunalımların eseri olabilmektedir.

Yavuzer'e göre, Psikolojik etmenlerin davranışlarımız üzerinde etkisi büyük olduğunu belirtmekte ve bu etkileri; Psikolojik etkenlerin, fiziksel koşullarla yakından ilgili olduğu şeklinde açıklamaktadır. Sağlık koşulları ve bedensel kusurlar bireyin zihinsel ve duygusal işlevlerine etkide bulunduğunu belirten araştırmacı, psiko somatik çalışmalar, ruhsal bunalımların organizmada birtakım aksaklıkların doğmasına neden olacağını belirtmiştir.

Psikolojik etmenlerin suçluluğa etkisini sınıflandırma yaparak;

- “Zihinsel yetersizlik ve gerilik
- Psikonevrozlar
- Psikoz ve bunların neden oldukları kişilik bozuklukları,
- Duygusal gerginlikler ve tüm anormallik alanını içine alan uyum bozuklukları” olarak açıklanmıştır (42).

Suçluluğu oluşturan dinamik etmenler ise;

- Zihni ve duygusal bozuklukların çeşitli şekilleri
- Buna bağlı olan kişilik bozuklukları olarak açıklamıştır.

Psikolojik teoriler, kişilik unsurlarının suçluluk üzerinde sapma gösteren davranışlara neden olduğunu açıklarken, Klinik kişilik yaklaşımları ise, suçluluğun

psikolojik denge bozukluğuna sebep olduğu normal dışı davranış örneklerine dayandığı savunulmaktadır.

Bazı araştırmacılar suçlu çocukları şu şekilde gözlemlemiştir;

- Nörotik: kızgınlık hislerinin, zorlayıcı davranışın ve saplantılı düşüncelerin baskılı olması,
- Psikotik: ciddi davranış düzensizliğinden dolayı acı çekmesi,
- Sosyopatik : asosyal, kızgın, atılgan, suçluluk duygusundan yoksun olması
- Şizofrenik: duygusal olarak dengeli ve düzenli olmayan kafası karışmış, içe dönük olması.

Bunun yanında, Psikopatların yapılarındaki karakter bozukluklarının, duygusal dünyalarındaki tepkilere ve onların çevrelerine, toplumsal yaşamlarına uyum gösterememelerinde etkin rol oynadığını ve dolayısı ile toplumsal norm ve yasalarla çatışmaya girdiklerini savunmaktadırlar. Çocuğun suç işleme nedenleri arasında, duygusal yönden tatmin edilemeyen çocuk, kişilik ve karakterleri ile ilgili olarak ihtiyaçlarını giderme adına çaba gösteren ve bu durumu giderme konusunda karmaşa, bocalama yaşayan çocuk, bu eksik yönlerini tamamlamak adına suç işlediğine inanılmaktadır (19).

1.2.2 Cevresel Etmenler

1.2.2.1 Aile:

İnsan yaşamının üzerinde, doğumdan önce başlayan ve ilk gelişim yıllarından ömrünün sonuna dek etkisini sürdüren bir kurum olan aile, fizyolojik olduğu kadar ekonomik ve toplumsal yönleriyle de kişiyi ruhsal gelişimi, oluşumu ve davranışları açısından biçimlendirip yönlendirdiği belirtilmiştir (42).

“Aile, En küçük toplumsal kurum” diye tanımlanır. Ana, baba ve çocuklardan oluşan bu kuruluşun, yasalarla saptanan görevleri yanında geleneklerle belirlenen bir çok başka işlevi vardır. Aile, içinde bulunduğu toplumun bir birimi olarak, onun özelliklerini taşır. Toplumun değer yargılarını, gelenek ve göreneklerini, beğenilerini, inançlarını, önyargılarını, kısaca ekinini (kültürünü) yansıtır. Bunun yanında özel bir iç yapısı ve kendine özgü bir işleyişi vardır. Bu bakımdan, toplumla sürekli alışveriş içinde bir kuruluş olarak çalışır. Ailenin evrensel bir nitelik taşıması ve insan toplumlarının temel bir kurumu olmasıyla birlikte, bireylerin karşılıklı hak ve ödevleriyle birbirine bağlı olmaktadır. Kısacası aile, bireyin ortak amaçlar çerçevesinde birleşmiş insanlardan oluşan bir birlik olarak tanımlanmaktadır (39).

Ailenin, çocuğun gelişimindeki en etkin yardımcıları şöyle sıralanmaktadır.

- GÜVEN: Aile, gurup içinde dengeli bir birey olabilmesi için çocuğa güven duygusu aşılar.
- ORTAM HAZIRLAMA: Onun, sosyal kabul görebilmesi için gerekli ortamı hazırlar.
- MODEL OLMA: Toplumsallaşmayı öğrenebilmesi için kabul edilmiş uygun davranış biçimlerini içeren birer model olur.

- REHBER OLMA: Sosyal açıdan kabul edilmiş davranış biçimlerinin gelişimi için rehberlik eder.
- ÇÖZÜM BULMA: Çocuğun yaşam ortamına uyum sağlarken yaşadığı sorunlara çözüm getirir.
- UYUM SAĞLAMASINA YARDIMCI OLMA: Uyum için gerekli olan eylemsel, sözlü ve toplumsal alışkanlıkların kazanılmasına yardımcı olur.
- YETENEKLERİ UYARMA VE GELİŞTİRME: Okul ve sosyal yaşamda başarılı olabilmeleri için çocuğun yeteneklerini uyarır ve geliştirir.
- YARDIM ETME: Çocuğun ilgi ve yeteneklerine uygun arzuların gelişimine yardım eder (14).

Görüldüğü gibi bir çocuğun biolojik olarak anne babası olmak yeterli olmamakla birlikte, çocuğa model olmak, güvenli ortam hazırlamak, sosyal çevreye uyumunu sağlamak, sevgi bağını oluşturmak ve bunun gibi yukarıda belirttiğimiz birçok önemli maddeler anne ve baba görevleri arasında gerekli unsurlardır.

“Sevgi bağının oluşması, yumurtadan yeni çıkmış bir ördek yavrusu, 15 ve 17. saatler arasında, sadece on dakika süre hareket durumunda gördüğü bir şeyi annesi olarak kabul eder ve onun arkasından gider. Bu şey canlı bir insan, cansız bir ördek modeli olabilir. “İmprint” damgalanma denilen ve çok kısa bir sürede oluşan böyle bir öğrenme, yaşam boyunca hiç değişmez. Yavru bundan sonra gerçek annesini görse bile onun ardından gitmez” (14).

Çocuk suçluluğunda da bir o kadar önemli olan anne ve babanın etkisi, suçluların aileleri ve suçlu olmayanların aileleri üzerinde yapılan incelemeler, suçluların ailelerinin aşağıdaki niteliklere sahip olduğunu ve bunlarla suç arasında ilişki bulunduğunu bildirmektedir. Ailenin kalabalıklaşması, suçluluğu doğuran bir

etken olarak görülmektedir. Aile kalabalıklaştıkça ailede kişi başına düşen gelir azaldığı ve ekonomik olarak gerileme arttığı için suça yönelme olduğu belirtilmektedir (21).

Bir diğer araştırmaya göre ise, suçlu çocukların aileleri üzerinde yapılan araştırma sonucu, çok çocuklu yoksul ailelerin, aile içinde şiddet ve geçimsizlik, başı boş ve denetimden uzak çocukların, suça yönelimlerinin olduğu belirtilmiştir (39).

Glueck'lerin yaptığı araştırmada çocuk suçluluğunun önemli etkilerinden biri de aşırı sert veya yumuşak aile disiplininin kaynaklandığını ileri sürmüştür. 500 suçlu ve 500 suçlu olmayan gruplar üzerinde yaptığı araştırmada 500 suçlu aileden %96'sının anne ve %94'ünün de babanın çok sert veya yumuşak disiplin uygulandığı, 500 suçsuz ailede ise bu oranın %66 anne, %56 babanın bu tür disiplin uyguladığı göstermiştir. Burt de yaptığı araştırmalarla Glueck'i desteklemekte ve dengesiz disiplini suçlu ailelerde suçlu olmayan ailelere oranla 5 kat daha fazla olduğunu belirtmektedir (42).

Yavuzer'in suçlu çocuklar üzerinde yaptığı araştırmada, suçlu çocukların %86.9'unun anne ve babaları tarafından dayakla cezalandırıldıkları ortaya çıkmıştır. Yavuzer yaptığı açıklamada, ailedeki disiplin anlayışının dayakla cezalandırılmasının, suça etkisini önemini belirtmiştir.

Tüm suçlu çocukların %66,4'ünün babaları tarafından dayakla cezalandırılmış ve suç türü mala ilişkin suçlar üzerinde yoğunlaşmıştır. Sonuç olarak suçlu denekler üzerinde yapılan araştırmada suçlu deneklerin anne ve babaları tarafından dayakla cezalandırmanın etkisini göstermektedir (42).

Özellikle baskıcı, bedensel cezalara yer veren ailelerden yetişen çocuklarda, kızma ve öfke duygularına rastlandığı ve saldırganlık belirtilerinin görüldüğünü

belirten Taner, çocuğun bu duyguları anne-babaya yansıtmanın yasak olduğundan içine atıp, içine atılan bu duygular çoğaldığı zaman nörotik yapıya bürünüp, aile dışında hedefini aradığını belirtmektedir. Bu iç çatışmanın ifade yöntemlerinden biri de suç olduğu bildirmektedir (30).

West ve Farrington yaptığı çalışmada, anne baba tutumlarıyla suçluluk arasında ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Çocuklarına karşı ilgisiz, sevgiden yoksun ve reddedici 42 annenin %33,3'ü, 68 babanın % 30,9'u, çocuklarını suça itmekte, bu şekilde davranmayan 339 annenin % 17,4'ü, 286 babanın %16,1'inin çocuklarının suça itildiği, yapılan araştırma sonucu ortaya çıkmıştır (34).

Aile içindeki duygusal ortam suç üzerinde büyük bir önem taşımaktadır. Hangi ebeveyn tarafından sevildiği, takdir gördüğü, kardeşler arası eşitlik, duygusal ortamı belirten araştırmalarda ise, cinsel suçlar üzerinde etkisi olduğu görülmüştür. Uzmanlar, huzurlu veya huzursuz aile, dağılmış veya birlik içinde olan aile ortamları, çocuğun suçluluğa etkisinin önemli bir faktör olduğunu belirtmektedir. Yavuzer Anne-babanın ayrı yaşamaları veya boşanmış olmaları da suçluluk nedeni olduğunu belirtmektedir. Bunun kaynağı sevgi ve şefkat eksikliği olabileceği gibi, çocuğun ayrılığa tahammülsüzlüğü veya isyanı da olabilmektedir (42).

Yapılan bir araştırmada dikkat çeken nokta, yalnız annesi ile beraber yaşayan çocuklarla, belli bir evi olmayan çocukların suç oranları aynı olmaktadır (28).

Bozuk aile düzeni ve parçalanmış aile yapısı üzerinde yapılan araştırmaların da suçluluk üzerinde %22 oranında etkisi olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmada deneklerin %47.6'sının anne ve babasından farklı sürelerde ayrı kaldıkları görülmüştür (42).

Glueck'lar sosyolojik ve psikolojik olarak, tam olmayan ailenin suçluluk üzerinde etkisini araştırmışlar; parçalanmış ailede (ölüm veya ebeveynlerden birisinin bulunmaması, boşanmış, ayrılık) suçların %60.4 ve suç işleyenlerin %34.2 oranında olduğunu ortaya koymuşlardır (10).

Ailenin yapısının da çocuk gelişimi ve suça yönelme konusunda etkisi olduğu savunulmuştur. Ailede kötü örnekler yani model alma yapısı suçluluk öğrenilmiş bir davranışdır, sorusu aklımıza gelmektedir. "Sosyal bilimciler ve eğitimciler, suçluluğun öğrenilmiş bir süreç olduğunu kabul etmekte ve suçluluk eğilimlerinin, normalden sapmış davranış şekilleri olduğu kadar, grup yaşamına bağlı bir sorun olduğunda kanıtlamaya çalışmaktadırlar" (42).

Sutherland, kuramını bazı ilkeler üzerinde yerleştirmiştir;

- Suçluluk davranışı öğrenilmiş bir davranıştır.
- Suçluluk davranışı, karşılıklı iletişim sürecinde diğer insanlarla olan ilişkiler sonucu öğrenilir.
- Suçluluk davranışının öğrenilmesi üzerinde yakın gurupların önemi büyüktür.
- Suçluluk davranışının öğrenilişi ;
 - a) Bazen çok karmaşık, bazen de çok basit olan suç işleme tekniğini
 - b) Tavırların ve güdülerin belirli yönünü kapsar.

- Gdlerin çevrileceği belirli yn, hukuki kuralların “ mutlaka uygulanması gereken kurallar “ya da uygulanması zorunlu olmayan kurallar” olarak yorumlanmasından öğrenilir.
- Bir kişi hukuki kuralları “uygulanması zorunlu olmayan kurallar” olarak yorumlayanlara fazla, bunlar “mutlaka uygulanması gerekli kurallar” olarak yorumlayanlarla az ilişkide bulunduğu zaman suç işledikleri belirtilmektedir (42).

Suçlu ergenlerin önemli bir kısmının suçlu yetişkinlerin olduğu ailelerden gelmesi, suçun öğrenilebilen bir davranış olduğunu bize göstermektedir” diye belirtilmekte ve suçun anne veya babadan ocuk tarafından model alınarak, öğrenilerek ortaya çıkmasında önemli etken olduğu düşünülmektedir (21).

Ailenin ğrenim durumunun, suçlu ocuk üzerinde etkisi olduğu savunulmaktadır (26).

Sevük, suçlu çocukların ailelerinin genel olarak eğitimlerinin çok düşük seviyede veya eğitimlerinin olmadığını belirtmektedir. Dolayısı ile, ailelerin çocukları için çok önemli eğitim yeri olan yuvada, genellikle tre, gelenek doğrultusunda eğitilmekte olduğu aktarılmaktadır (26).

Yapılan araştırmalarda suçlu denek grubunun %76.6’sının annelerinin tahsilsiz, %46.3’ünün babasının ilkokul öğrenimine sahip olduğu ortaya ıkmiştır (42).

Ailenin ekonomik düzeyi ile suç arasındaki ilişki muhakkaktır. Yeterli gelire sahip olmayan aile sefalet içinde, alt yapısı olmayan, bir çevrede yaşamlarını sürdürebilirler. Sefil çevrenin, evre olarak suçluluğu ortaya çıkaran faktörlerden biri

olduğu düşünülmektedir. Araştırmalarda, özellikle hırsızlıkların ekonomik yönden güçlük çekenlerin işlediği suç olarak görülmektedir (28).

Yavuzer'in aile üzerinde yaptığı çalışma, deneklerin büyük bir kısmının ailelerinin çalışmadığını göstermektedir. Suçlu çocukların annelerinin %71.0'i çalışmadığı ve çocukların %81.6'sı mala ilişkin suçlar işlediği görülmektedir. %95.4 oranında babalar çalışmamaktadır. Ailenin %68.6'sının aylık gelirinin 1800 TL'den fazla olduğunu ve suçlu deneklerin %92.1'nin mala ilişkin suç işlediklerini ortaya koymaktadır (42).

Balo, 1988-1990 yılları arasında gözetim altına alınan veya incelemeye tabi tutulan 151 suç olgusu incelenmiştir. Araştırma sonucunda olguların %1,32'sinin tek çocuk, %25,82'sinin ilk çocuk ve %33,7'sinin 4'den çok kardeşi olduğu ortaya çıkmıştır (4).

Suçun bireylerin kaldığı çevreye göre değişiklik gösterdiği ve etkisi olduğu belirtilmiştir. Yavuzer Suç davranışının, kenar semtlerde ekonomik olarak baskı altında bulunan kesimlerin daha sıklıkla gösterildiği davranışlar olduğunu savunmaktadır. Yoksul çevrelerde yaşayan gençlerde suç davranışının görülme nedenlerini şöyle açıklamaktadır ;

1) Gencin sosyal ve ekonomik olarak bazı arzular taşıması ve bu arzulara yasal yollarla ulaşmak için fırsatların olmadığını düşünmesi.

2) İçinde yaşadığı durumdan hoşnut olmaması , daha iyi duruma gelmek için karşılaştıkları engellere karşı duyulan memnuniyetsizlik,

3) Çok sayıda insanın sıradan eğitimle veya geleneksel yollarla yüksek mevkilere gelmesinin kısıtlılığı karşısında, gencin içine düştüğü ümitsizlik (42).

Ailede birey sayısı ve konut durumu yine çocuk suçluluğunu etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.

Yavuzer'in yaptığı çalışma, ailedeki kardeş ve birey sayısının artması suç oranları ile ilişkili olduğu göstermektedir. Ailenin kalabalıklaşması suçluluğu doğuran bir etken gibi görünmektedir. Aile kalabalıklaştıkça, aile içinde kişi başına düşen gelir azalmakla kalmayıp ekonomik olarak gerileme artmaktadır. Dolayısıyla suça yönelme gerçekleşmektedir (42).

Sonuç olarak, bireye toplumsal değer hükümlerini kazandıran, ona ilk sosyal deneyim fırsatını veren ve aile ortamının gelişim sürecindeki önemi büyüktür. Ancak aile ortamındaki duygusal ve toplumsal etkileşim yetersizliği ya da kötü modellerin bulunması bu kurumun olumsuz bir uyarım kaynağı olmasına yol açar (42).

Suçlu çocuğun ortaya çıkışında ailenin, çocuk sayısının, ekonomik sorunların, eğitim sisteminin, genetik faktörlerin, zekanın, köyden kente göçün ve evsiz sokakta yaşamının bedensel, ruhsal hastalıkların, uyuşturucu ve alkol bağımlılığının önemli rolü olduğunu belirtmektedir (45).

Dolayısı ile araştırmacıların üzerinde durduğu, suç işleyen çocuğun olmayışı, suça itilen çocuk varoluşudur. Suça yönelen çocuk, ailedeki ve toplumdaki düzensizliklerin bedelini ödeten, sonra da topluma ödeten çocuktur. Suçlu denen çocuk daha baştan vazgeçilmez bir çok hakından yoksun bırakılan, dolayısıyla yasa dışı yollardan hakkını almaya zorlanan çocuktur. Ezilmişliğine, itilmişliğine bilinçsizce tepki gösterdiği bildirilmektedir (40).

1.2. 2.2 Okul:

Toplumların görevi olan kùltürlerini sürdürmek ve geliştirmek, yetişmekte olan kuşağın eğitim ve öğretiliyle olur. Eğitim çocuk doğar doğmaz ailede başlar, okul içinde ve dışında yapılan eğitim ve öğretimle birlikte yaşam boyu süren süreçtir (13).

Diyebiliriz ki, eğitim ve öğretim bireyin yalnızca zihinsel yönden gelişimini sağlamakla kalmayıp, ruh sağlığını da sağlamaktadır. Çağdaş eğitim de bireyin her yönden, ruhsal ve toplumsal bakımdan gelişmesini, kendisi ve toplum yararına beceriler kazanıp, aradaki dengeyi sağlamayı amaçlamaktadır. Bireyin ilk sosyalleşme kurumu olan ailenin yanında, ikinci bir sosyal kurum olarak okulun, sosyalleşme süreci içinde iki önemli işlevi vardır;

1. Kendi başına birtakım öğrenme tiplerini gerçekleştirme sorumluluğu (öğretim görevi): Okul, bireyin iş veya bilim hayatında gerekli olan sayısal sembol ve kavramlarla değerleri kazandırır. Okul düşünme alışkanlığı ile birlikte, bilim kavramlarını öğretir.
2. Diğer sosyal kurumların boşluğunu doldurma: Aile ve arkadaş çevresi tarafından kazandırılan sosyal gelişim, okul tarafından alışkanlığını sürdürmektedir. Okul genellikle sosyo-ekonomik açıdan düşük düzeyde ve duygusal etkileşim açısından yetersiz olan aile koşullarını telafi etmek esas amaçları arasında yer almaktadır. Yani parçalanmış ailelerde veya bütünlüğünü koruduğu halde çeşitli nedenlerle işlevini gerçekleştirmemesi sonucu, çocuğun ilgi ve sevgi ihtiyacını okulun üstlendiği görölmektedir (13).

Yapılan araştırmalar, eğitimin suçluluk üzerinde çok büyük etkisi olduğunu göstermektedir. Yapılan araştırmada, suçlu deneklerin %80.2'si ilkokul mezunu ve %11.5 ortaokul mezunu takip edebilmektedir (42).

Daha önceden yapılan araştırmalar, eğitimin suçla yakından ilişkisi olduğu iddia etmektedir. Sınıfta kalan, haylaz, okuldan kaçan çocuklardan oluşan, küçük suçlular, bu araştırma sonuçlarını da destekler nitelikte sayılmaktadır. Amerika'da yapılan araştırmada, mahkum edilenler arasında okuma yazma bilmeyenler oranının yüksek ve muntazam eğitim görmüş bulunanlara ait oranın da çok düşük olduğu ortaya çıkmış ve eğitimin suça etkisi üzerindeki önemi bir kez daha gözler önüne sürülmüştür. Özetle, "bir toplumsallaştırma kurumu olarak okulun işlevi büyüktür. Okul, bir sosyal kurum olarak gerektiğinde aile ve yakın çevrenin veremediği olumlu etkileşim ortamını hazırlayan, bu boşluğu dolduran bir kuruluştur. Okul, bu önemli işlevini gereği gibi yerine getirebildiği ölçüde başarılı sayılır " (11).

Eğitimin veya okuma yazma bilmemenin suça yönelttiği veya eğitilmiş olmanın veya okuma yazma bilmenin suçu önlediği söylene bilir mi? Dönmezer'e göre, okuma yazma bilme veya eğitimin suçu önleyici veya suça yöneltici bir etkisi olduğunu açıklamaya imkan yoktur. Fakat özellikle eğitimin dolayısıyla etki yaptığı söylenebilir. Gerçekten bir kere özellikle muntazaman okula gidebilmesi çocuğun oldukça refahlı bir aileye ve ihtimam gösteren ebeveyne mensubiyetine delalet eden bir işarettir. ğrenime devam etmek, muntazam okula gitmek çocuğun kötü çevrelerle olan ilgisini kesebileceği gibi aynı zamanda uygun bir disiplin altında manevi meleklerini geliştirmesini de sağlamış olur. Suçlu ocuklar genellikle okul kaçakları arasında tremektedirler. Bu sebeple çocuğu okuldan kaçmaya başlayan ebeveyn büyük bir dikkat ve ilgi göstermeye başlaması gerekir. Amerika'da yapılan

incelemeler çocuklar tarafından işlenen suçların okulların tatil olduğu günlerde birden bire arttığını göstermektedir (11).

Okulun, pozitif etkilerinin yanında negatif etkileri de yar almakta olduğu düşünmekte olan Yavuzer, okulun çocukların gelişme ve uyum güçlüklerini çözmeye yardım edecek yerde, farkında olmadan güçlüğü artırıcı etkiler eklemektedir. Dolayısı ile okuldaki kaçma, hırsızlık vb. gibi sorun ve suçlar ortaya çıkabilmektedir (42).

İyi bir aile ortamına sahip olmayan ve okulun olumlu etkisinden yararlanamayan çocuk, ikinci sosyal toplum olarak suça okulda başladıkları görülmektedir. Kendisinden küçük çocukların harçlıklarını alma ile başlayan suçlar, zamanla şiddete yönelen çeteleşmeye kadar gitmektedir. Okul idareleri ve ailelerin gerekli özeni göstermemesi halinde, zamanla büyüyen yaralama, adam öldürme gibi suçlara dönüşebilmektedir.

Sonuç olarak, toplumsallaştırma kurumu olarak okulların işlevi son derece önemlidir. Okul, bir sosyal kurum olarak gerektiğinde bir aile ve yakın çevrenin veremediği olumlu etkileşim ortamı hazırlayan, bu boşluğu dolduran bir kuruluştur. Okul, bu önemli işlevini yerine getirebildiği ölçüde başarılı olabilmektedir. Okul tek başına suçluluk sorununu kontrol edememekte, suçluluğu önlemede önemli bir adım olabilmektedir (19).

1.2.2.3 İş Çevresi:

Çocukların suç işlemesine ortam hazırlayan faktörler arasında üzerinde durulan bir diğer etken ise iş çevresidir. Çocukların işe gitme sebepleri arasında herhangi bir meslek sahibi olabilmek veya okulu bırakmış çocukların meslek sahibi olabilme adına ve maddi olanaklarının yetersizliği üzerine gitmektedirler. İşyerlerindeki arkadaşları, ustaları ve bunun gibi iş çevresindeki kişilerin, çocukların suç davranışında ilişkili olup olmadığı üzerinde durulmaktadır.

Türkiye’de çok sayıda çocuk ve genç, evin geçimine katkıda bulunmak veya kendilerini gerçekleştirmek amacıyla küçük yaşta çalışmaya başlamaktadır. Bir kısmı tamgün ve sürekli, bir kısmı da mevsimlik olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Özellikle büyük kentlerde zamanlarının büyük bir bölümünü sokakta çalışarak geçiren çocukların sayısı giderek artmaktadır. Bu çocukların büyük bir bölümü diğer çalışan çocuklar gibi ailelerine katkıda bulunmak için sokakta çalışırken, bir kısmı ise aile desteğinden bütünüyle uzak, başıboş dolaşan çocuklardan oluşmaktadır (12).

İşçi çocukları korumaya yönelik yasalar üzerine çalışmalar ilk kez 19. yüzyılın başlarında ortaya çıkarılmıştır. 1802 yılında çıkarılan yasa ile İngiltere’de işçi çocukların en düşük çalışma yaşı 9 olarak belirlendi. Gece ve gündüz 12 saatten fazla çalıştırılmaları yasaklandı ve okuma yazma bilmeyenlerin okula gönderilmeleri için olanak sağlandı. ABD’de işçi çocukların korunması yönünde yasalar 19. yüzyılın sonlarına doğru, uygulamaya kondu ve bu yasalarla çocukların tehlikeli işlerde ve günde 10 saatten fazla çalıştırılmaları yasaklandı. Çalışma yaşı en az 16 olarak belirlendi. Fakat bu yasalar her eyalette uygulanamamıştır (40).

Türkiye’de ise 1921 yılında çıkarılan 151 sayılı yasa 18 yaşından küçüklerin maden ocaklarında çalışmaları yasaklandı. Daha sonra 1930 yılında çıkan Genel

Sağlık Yasası ile en düşük çalışma yaşını 12 olarak belirlenmiştir. Fakat bu yaştan büyük olup da 18 yaşına gelmemiş gençler işçi haklarından ve çalışma güvencesinden yoksun kalmışlardır. Çünkü 2089 sayılı “Çıraklık Kalfalık ve Ustalık yasası” ile çocuklar işçi değil öğrenci olarak sayılmaktaydı. Bu durumda olan çocuklar, en az ücreti alıp, işçilere tanınan sağlık ve toplumsal güvenceden yararlanamamışlardır (40).

En son yapılan çalışmalarda, Uluslararası Çalışma Konferansı’nda (1973) 138 sayılı anlaşma ile en az çalışma yaşı 15 yaş olarak onaylanmıştır. Bu konuda hazırlanan tasarılar, Türkiye’de 15 yaş sınırının ülke koşullarına uymadığı gerekçesiyle bu sınırın 13’te tutulması eğilimi belirtilmiştir. Ancak 13’ten başlayarak çocukların eğitimlerini engellemeyecek hafif işlerde çalışmalarına olanak verilmesi öngörülmüştür. Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 1980 raporlarında dünyada okul çağında olup da okula gitmeyen ve çalıştırılan çocukların 52 milyon dolayında olduğu belirtilmektedir. Bu 52 milyon çocuğun ancak bir milyonu Avrupa ve Kuzey Amerika Ülkelerinde, geri kalan 51 milyonu Asya ve Güney Amerika ülkelerinde yaşamakta oldukları belirtilmiştir (12).

Sonuç olarak Anayasa’nın “çocukların çalışma koşulları bakımından özel olarak korunması gerekir” diyen maddesinin (50. madde) kağıt üzerinde kaldığını düşünen Yürükoğlu, bugünkü yasalara göre zorunlu olan ilköğretim denetlenmediği için 12 yaşını bitirmemiş yüzbinlerce çocuk çağdaş köleliğe itilmekte olduğunu belirtmektedir (40). Çocukların çalışma koşullarının gözden geçirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Çalışan çocuğun, suç üzerinde faktörlerini Glueck yaptığı araştırma ile şöyle açıklamaktadır; suçlu çocukların %56’sının bir çete gurubuna mensup olduklarını

suçsuz grupta ise bu oranın %0.6 olduğunu belirlemiştir. Yine aynı araştırmada Glueck'ler suçlu çocukların % 84 .4' ünün, suçsuz grupta ise %78.3' ünün gazete dağıtıcılığı, seyyar satıcılık vb. İşlerde yetişkinlerin denetim ve gözetimi olmadan çalıştıklarını belirlemişlerdir (16).

Kendi isteği ile çalışan çocuğun olmadığını düşünen uzmanlar çocukluk çağı, oyun, öğrenim ve yetiştirme çağı olduğunu savunmaktadırlar. Çalışmaya zorlanan çocuğun, eğitiminin, sağlığının, beden gelişiminin ve kişilik gelişiminin zarar gördüğü düşünülmektedir. Çocuğun becerilerinin gelişmesi yönünde düşünülen iş yaşamı, çocuğun zihinsel yeteneklerini belli bir düzeyde saplanıp kalmasına neden olmaktadır. Özellikle de öğrenimin en verimli olduğu bu yılların, çalıştırılması bu dönemi verimsiz bir yatırım olarak değerlendirmekte ve öğrenimi engellenmiş bir çocuğun ömür boyu işçi ve emekçi kalmaya mahkum edildiği, kaçınılmaz bir gerçek olmaktadır (40).

Günümüzde okuldan işe geçiş insan ilişkilerinde çok hızlı bir değişmeyi gösteriyor. 16 yaşını bitiren ve okulda olsa çocuk sayılacak kişi, işe başlayınca para kazanmakta ve yeni ilişkiler kurmaktadır. Para aynı zamanda gücü belirlediğinden okuldaki güçsüzlükten satın alma yeteneğine geçiş sağlanmış olur ve dikkati çekici sonuçlar doğurur. Yeni satın alma gücüyle tüketim toplumları 20 yaşından küçük kişileri reklamlar ve ilanlarla önemli tüketiciler haline getirmektedir. Tutarlı bir geçmişin olmaması, hızlı değişme uyum ihtiyacının artması suçluluğun sebepleridir.

Onbeş yaşından küçüklerin, çevrenin düşünülebilecek tüm olumsuz etkilerinin, çalışarak daha da risk altında kalabileceklerdir. Ailenin denetimden uzak, elinde sigara ve içkiye yatırabilecek parasının olması, kumar oynama daha kolay olabilmektedir. Çocuklarda model alma önemli bir öğrenme tekniği olduğundan iş

yerinde alınacak olan çırak kalfasının olumsuz niteliklerini benimseyebilmektedir. Malesef ki, aile de çocuğun nerede, ne yaptığından çok eve getirdiği para ile ilgilenmesi bu negatif etkileri daha çok artırmaktadır. Bazen çocuklarının iş yerinde ezilmesi veya aşağılanması, sanat öğreniyor bahanesi ile gözardı edilebiliniyor. Haklarının verilmediğini gözlemleyen ocuk aile ve işverene karşı öfke birikimi yaşayabilmektedir. Sonralar, okuyamamanın, kolay yoldan bir meslek edinememesinin, varlıklı aile çocukları gibi gezip eğlenememenin ezikliğini duyabilmektedirler (11).

Eğer çocuğu okula ynlendiremiyor veya okutamıyorsak hayata hazırlamanın en geçerli yolu, bir meslek zanaat öğrenmesi olacaktır diye düşünülmektedir. İş yerinde çırak olarak yetiştirilmemiş çocuğun, eline bir simit tablası, ciklet kutusu veya bir sandık limon verip, sokağa tehlikenin içine salmak zorunda kalınacağını düşünen uzmanlar, bu çocukların bir bölümünün, yetişkin şebekelerin eliyle sokakta karaborsaya veya kaçak sigara satıcılığına yöneltmekten başka birşey yapılmadığını düşünmektedirler. Böylelikle ocuklar kendilerini bir suç şebekesi içinde bulup, suçlu damgası yemektedirler (42).

Çocuğun erken yaşta çalıştırılmasının bir diğer negatif etkilerinden biri de kendi ilgi ve becerilerine uygun olmayan işlerde çalışmaları veya çalıştırmaları ocuk gelişimi için oldukça tehlike oluşturabilmektedir. Gece geç saatlere kadar çalışan ocuk, dışarda insan tacircileri, sarhoşlar, uyuşturucu satıcıları, katiller gibi birçok tehlikelerle karşılaşabiliyor. Çalıştığı ortamdaki kişiler ve çevrelerinde olan kişiler olumsuz davranışlar sergiledikleri zaman, çocukların da olumsuz yönde onları model almaları mümkün olabilmektedir .

“Bu dengesiz yaşam ve geleceğe ilişkin güvensizlik, onları sadece uyum bozukluğuna itmekle kalmamakta, aynı zamanda çeşitli davranış bozukluklarına da neden olabilmektedir. Böylece, erken yaşlarda suça yönelme olasılığı artmakta, çalışan çocuklar kesimi büyük bir potansiyel suçlu gurubunu oluşturmaktadır ” (42).

Gueck'in yaptığı araştırmaya göre, “suçlu ve suçsuz çocuklar arasında okul sonrası iş açısından yaptıkları karşılaştırmalar sonucunda suçluların %84.4'ünün, suçsuz guruptakilerin ise %78.3'ünün çalıştıklarını göstermiştir. Okul sonrası yürütülen bu işlerin çoğunluğu seyyar satıcılık, gazete dağıtıcılığı, evlere servisle görevli bakkal çıraklığı gibi herhangi bir yetişkin kontrolünde ve korumasında olmayan işler oluşturmaktadır. Fabrikada işçi yada denetim altında bir işi olanların oranı daha düşük olup, suçlu gurupta %9.4 suçsuz gurupta, %27 olarak görülmektedir (19).

Burada en büyük sorun, gencin gurup ve toplum içinde belirli bir sosyo-ekonomik statüye sahip olmamasından kaynaklanmaktadır. Belirli bir zenaat, meslek sahibi olmayan gençler, kolaylıkla işsiz kalabilen, geleceğin başarısız erişkin gurubunu oluşturmaktadır. Bu durum, suç potansiyelini arttıran önemli bir etkidir ” (42).

Sonuç olarak, “çocuklar hiç mi çalıştırılmasın? Okulda çok başarısız olan çocukları, gençleri zorla okulda tutmanın bir yararı var mıdır? Diye sorulabilir. Kuşkusuz her çocuk lise eğitimini tamamlayacak yetenekte değildir. Ailelerinin desteği ve okulun olumlu yaklaşımıyla bile tüm çocuklar okutulamazlar. Kitaba dayanan bu tür eğitim ve öğretim çok gence uygun gelmez. Okuyamayan bu çocuklar içinde el becerisi ve sanata yatkınlığı olanların erkenden belirlenip yönlendirilmesi çok daha büyük kazançtır. Ülkenin sıkıntısını çektiği usta, teknisyen gibi elemanlar

bunlar arasından yetişecektir. Bunun da çözümü önerilmiştir: sekiz yıllık zorunlu temel eğitim bu eğitim çocuğu iş yaşamına da lise ve daha yukarı eğitime de hazırlayabilir. Bu eğitim sonunda da 15 yaşına gelen genç de ne istediğinin, ne yönde, ne meslekte çalışacağıнын bilincine varmıştır. İlkokul bitirmeden iş ve çalışmaya sürülen bir çocuk ise bilinçli bir seçim yapamaz. Onu ancak raslantılar yönlendirir; yazgısını değiştirmek ise elinden çıkmıştır. Bugün ülkemizde çocuk işçilerin büyük çoğunluğu tarım kesiminde çalıştırılanlardır: bir milyonun üstünde çocuk. Bu çocuklar el kapısında çalışmadıkları için, tam anlamıyla işçi sayılmayabilirler. Ancak bunların büyük çoğunluğu okul eğitiminden ve çağdaş tarımcı olarak yetişme olanağından yoksun kahlrlar (40).

1.2.2.4 İçgöçler, kentleşme:

Yapılan araştırmalar; iç göçler ve kentleşmenin suçun bir diğer önemli faktör olduğunu göstermektedir. Göçler şehirlerin yapısını değiştirmektedir. XIX yüzyıldaki şehir sadece şehrin küçük bir merkezi konumuna düşmüştür. Ancak bu semtler ticari ve sosyal hayatın merkezi olmuşlardır. Diğer semtlerle bağlantı, bu semtler aracılığı ile gerçekleşmektedir. Nüfus yoğundur. Genelde birçok fakir veya göçmen işçi ve esnafın aynı zamanda ikamet ettiği bir bölgedir. Şehirlerde suçluluğun en fazla olduğu bölge merkezdir. Çünkü insan ilişkileri ve ticari faaliyet burada daha yoğundur (28).

Gelişen teknoloji, sanayileşme veya başka nedenlerden göçler yaşanmaktadır. Göç edilen yerdeki sanai ve hizmet kesimleri göç eden ailelerin tümünün bakımını sağlayabilecek, onları barındırabilecek olanağa sahip değildirler. Dolayısı ile birçok aile sağlıklı, altyapısız koşulları içeren gecekonduarda kalmaktadır. Bu bölgeye gelen aileler mümkün olduğunca kendi bölgelerine has özellikler ve değerlerden kopmadan yaşama ortamı bulmaktadır (18).

Nüfusun bölgesel dağılımı, iç göçler, kentleşme gibi nüfus hareketleriyle suçluluk ve suç türleri ile ilişkisi üzerinde duran bazı araştırmacılar; demografik etkenlerin ekonomik ve kültürel sorunlarla iç içe bulunması suç olgusundan ortaya çıkmakta ve suçluluğun artışına neden olduğunu düşünmektedirler (42).

Okvuran, çocuğun sokakta çalışma nedenlerinin başında, göç ve çarpık kentleşme olduğunu belirtmiştir (23).

Bertolini'ye göre göçler suç olgusunun ortaya çıkmasının yanında toplumsal uyumsuzluğun da başlıca nedenidir. Çocuklardaki uyumsuzlukla göç arasındaki ilişki, göç edenlerin kişilik yapısına bağlı olmadığını ve bu bireylerin

toplumsallaşmaya entellektüel bakımdan, hazırlıklı olmayan kişiliklerine yapılan etkilerden doğmakta olduğunu dile getirmektedir (42).

Birbiri içine giren gurupların kültürlerinin aynı nitelikte bulunduğu hallerde ise, özellikle çocuklar için, çevreye uyma hususunda yeni problemler kendisini gösterecektir, izah edilen bu nedenlerle hareketlilik suç doğurucu vasıfta etkiler yapacak istidattadır. Hızlı sanayileşmenin suçu doğurucu vasıfta etki yapmasında, büyük kısmı itibariyle, sosyal hareketliliğe bağlıdır” (11).

Yavuzer’in belirttiği, suçlulukla göç ilişkisini bir farklı boyutta inceleyen araştırmacılar, göçün suçluluğu azaltabileceği üzerinde durmuşlardır. “Uzmanlara göre, sanayileşme ve kentleşme olayları gibi, göç de aslında suçluluğu azaltacak ortamı hazırlayan bir olaydır; çünkü göç edenlerin ekonomik durumları, sanayileşme ve kentleşmede olduğu gibi, iyiye doğru değişmekte, suçluluğa iten etkenlerin başında gelen maddi nedenleri azaltmaktadır”(42).

Çocuğun çoğu zaman dışardan göç edenlere karşı kentlilerin önyargıları yüzünden de soyutlanması, yeni bir sosyo-ekonomik ve kültürel sisteme uyum göstermemesi, az yada çok ağırlıkta suçlar işlemeye yönelmesini kolaylaştırmakta olduğu yönünde düşünen bir çok araştırmacı da bu konuda araştırmaları ile destek vermişlerdir (42).

Dünyada bu konu ile ilgili araştırmaların ortak özellikleri üç ana başlıkta toplanmaktadır;

- 1) Kozmopolit merkezlerde yerleşme ,
- 2) Soyutlama
- 3) Sürekli yoksulluk.

Geri kalmış ekonomiye ve yetersiz gelişme olanakları ile büyük yerleşim merkezlerinde uyumsuzluk oranının yüksek olmasına bağlamak ve bunun yanında onların örf ve adetlerine sadık kalmak, kapalı ve geleneksel kurumlarla belirlenmiş özel bir toplumsal yaşam biçimi, büyük yerleşim merkezlerindeki uyumsuzluk oranının yüksek olmasının nedenleri arasında yer almaktadır. Yavuzer Faustini'nin çocuk suçluluğunu, bireyin başkaldırma ve çevreye başkaldırma girişimi olarak tanımladığını belirtmektedir (42).

Yavuzer, soyutlanma durumu, özellikle geri kalmış yöreler ve genellikle Güney'de toplumun diğer birimlerinden kopmuş ve ayrılmış kesimlerde görüldüğünü belirtmiştir. Dış çevreyle ilişkilerden hemen hemen tümüyle yoksun toplulukta, aşiret tipi özel kurallarla belirlenmiş bir toplumsal yaşam biçimi olarak görüldüğü belirtilmiştir. Bu çerçevede içinde çocuk suçluluğu, ulusal ortamla yeterince kaynaşamamış olan, bölgesel geri kalmışlığı temsil eden bir olgudur. Çocuk suçluluğu ile yolsulluk arasında doğrudan ilişkiden söz etmeyen araştırmacılar, bu etkenin çocuğun kişiliğinin oluşumunu ve davranışlarını büyük ölçüde etkilendiğini savunmaktadır (42).

1988-1990 yılları arasında, İzmir Çocuk Mahkemesi'nde, 11-15 yaş grubunda 151 çocuk üzerinde araştırma yapılmış ve 99 suçlu çocuğun %65,56'sının sosyo-ekonomik yönden geri kalmış ve gecekondulaşmış bölgede oturduğu, çocukların %30,46'sının gecekonduda, %41,05'inin müstakil evde ve % 21,85'inin apartman dairesinde oturduğu ortaya çıkmıştır. 89 suçlu çocuğun ailesinin %58,94'ü göç etmiş, bunların %87,64'ü ekonomik, % 6,74'ü sosyo-kültürel, %3,377'si tayin, %1,12'si Öğrenim nedeni ile göç ettikleri ortaya çıkmıştır (19).

Yine Türkiye’de yapılan araştırmalar, 14-24 yaş grubunun köyden kente göç eden yaş grubu olduğunu ve henüz reşit olmamış kişilerin, kentte karşılaşacakları zorluklarla mücadele etmede güçlük çekecekleri konusunda iddia etmektedir.

Yapılan bu araştırmada yukardaki düşünceyi biryerde desteklemektedir. “Araştırmamızdaki 214 suçlu çocuktan % 27’sinin, mala ilişkin suç işleyenlerinse % 42’sinin aileden koparak büyük kentlerde suça yönelmeleri bu öngörümüzü yeterince kanıtlar ” (42).

“Endüstrileşme ve kentleşme genellikle boş zamanın kullanımı ve yapısında değişikliğe yol açmaktadır. Özellikle kentleşmiş alanlarda boş zaman, aileden çok yaşıtlarla harcanır. Yaşıtlarla arkadaşlık ise ani suçların işlenme riskini arttırdığı yolunda endişeler uyandırmaktadır. Yapılan bir araştırma sonucunda hızlı kentleşmenin yaşandığı yerlerde çocukların kırsal kesime nazaran çok daha fazla boş zamanın, yetişkinlerden çok kendi akranlarıyla geçirdiği g r lm şt r. Ayrıca  ocuklarla yapılan bu görüşmeler neticesinde, onların daha çok gurup faliyetlerinde bulundukları tespit edilmiştir” (19).

Kente g  en aile dayanıksızdır ve tek başınadır. Yabancı bir ortamda kök salmak, baş döndürücü değişmelere ayak uydurmak zorundadır. Yoksul bir aile bu değişimlere birden uyamaz; bocalayabilir, yoldan çıkabilir. Köy toplumunda edinilen beceriler kentte ise yaramadığı gibi, değer yargıları ve deneyimler de yol gösterici değildir. Babanın bu ortamda kendi çocuklarına örnek olması ya da kılavuzluk etmesi olanaksızdır. Yoksul bir aile çocuğunun, tüm bu engelleri aşması ve yolunu bulması kolay değildir. Tek kurtuluş yolu okuldan geçer. Oysa yoksul  ocuk beslenme, sağlık ve zihinsel gelişme yönünden yaşıtlarından geride kalmıştır.  ğrenim yarışına geriden başlar, oradaki açığı kapamak için umutsuzca çalışır. Bu

yarışı bitirebilenler azınlıktadır. Çoğu yarışı yarı yolda bırakıp erken yaşta işe koşulur. Sokaklarda öte beri satar; karaborsacıların eline düşer, kendini karakolda bulur. Dayak yer, örselenir, aşağılanır. İlk masum suçundan ağır ceza gören çocuğun tutunacağı yol toplumdan öc almaktır. Yakalanmamak gerektiğini öğrenmiştir; kendine kurnazca suç işleyenleri örnek alır. Yol göstereni yoksa, aile denetimi gevşekse yoldan çıkması kaçınılmaz olur. Oysa benzer bir suç işleyen varlıklı aile çocuğu karakola düşse bile yakasını kolay kurtarır. Öğüt verilir, bağışlanır, ailenin dikkati çekilerek salıverilir (40).

1.2.2.5 Aile – Okul – İş Ortamı Dışındaki Ortamlar

Aile okul iş ortamı dışındaki faktörlere bakacak olursak bir bilginin, bir görüşün ya da bir davranışın yayınlanması sürecini gerçekleştiren kitle iletişim araçlarının hiç kuşkusuz kişi üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri yer almaktadır.

Televizyonun çocuk suçluluğu üzerine etkisini gazetelerde veya basında çıkan haberlerdende görmek mümkün olabilmektedir. Türkiye’de bu konu üzerinde kapsamlı çalışmalar yapılmıştır. Fakat uzmanlar genel olarak gözlemlere dayanarak bazı temel noktalara dikkat çekmişlerdir.

- 1) Çocukluk döneminin sonlarına doğru TV seyretmeye ayrılan zamanın artması.
- 2) Ergenlik döneminde ise okul ödevlerinin ve sosyal faaliyetleri artmasından dolayı TV’ye ayrılan zamanın azalması.
- 3) Batıda yapılan tahminlerde ise ergenlerin günde 2 ile 4 saat arası TV seyretmekte olduğu düşünülmektedir.

Türkiye’de 1987 yılında yapılan çalışmada ise 11 yaşındaki çocukların günde 3 saat TV izlediği ve 18 yaşına kadar toplam 17.520 saat olacağı saptanmıştır (42).

Olumlu etkilere bakacak olursak, “TV ergeni olumlu şekilde biçimlendirir. İçinde yaşadığı dünyanın başkalarının öğrettiklerinden farklı bir yer olduğunu öğrenebilir. TV bu yönü ile gencin sosyalleşmesi için de önemli bir araç olarak kullanılabilir. Toplumca arzu edilen ortak değerlerin yayın yolu ile gençlere kazandırılması mümkündür. Böylelikle TV toplumu ayakta tutan ahlaki değerlerin devamlılığına yardım edebilir” (21).

TV’de çocuğa, gence, yetişkinlere sunulan görsel ve işitsel eğitim programları olumlu davranışlar ve zengin bilgiler edinilmesine yardımcı olunurken, TV’nin

olumsuz etkileri de yer almaktadır. Uzmanlar TV'nin ilk çocukluk dönemlerinden itibaren çocukların, kendilerine model olarak seçtikleri televizyondaki dizi kahramanlarının özelliklerini günlük yaşamlarına ve oyunlarına yansıtmaya başladıklarını, televizyon dizi kahramanının, çeşitli davranış ve hareketleriyle, çocuktaki saldırganlık dürtülerini harekete geçirerek saldırgan yapabildiğine, çocukların ise dürtülerini dizginlemekte zayıf kaldırdığını bildirmektedirler (42).

TV'de yayınlanan birçok programlarda, saldırgan veya şiddet davranışları içeren programların yaşam biçimi olarak sunulması, seyretme yolu ile taklit edebileceği belirtilmiştir. Saldırganca davranışlar yaptıktan sonra ceza görenlerin konu edildiği filimleri seyredenlerin ise bu davranışları daha az taklit ettikleri birçok araştırmalarla desteklenmiştir (21).

Genel olarak filimler kişinin sinir sistemi üzerinde daha etkilidir. İzleyeni kavgalar, takipler, çarpışmalar, cebir ve şiddetler taklide götürmektedir. Kişi görmüş olduğu imajdan etkileneceği, adeta esir olacağı için fikir üretme kabiliyetinden de olacak, filimlerde görmüş olduğu hayal dünyasında yaşayacaktır. Amerika'da yapılan bir araştırmada kavgalı bir filim izleyen kimsenin etrafındakilere darbe vurduğu, bunun sebebinin izlediği filim olduğu anlaşılmıştır (28).

Uzmanlara göre, sinema ailenin içine girmiş ve hatta bazılarına göre geleneksel aile hayatını kökünden değiştirmede en etkin araç niteliğini kazanmış bulunmaktadır. Türkiye'de televizyon Batıda olduğu gibi, toplumda kişiler ve aileler arasındaki ilişkileri azaltmakta, sohbet ihtiyacını yok etmekte ve hatta aile içinde birliktelikte eğlenme, konuşup görüşme fırsatlarını esaslı şekilde zedelemektedir. Günümüzde büyük sermaye reklamlar yolu ile televizyona o derece yüksek miktarda

yatırım yapmaktadır ki, TV'nin insan davranışları üzerinde, suç dahil, ciddi etkilerinin olduğu belirtilmektedir (10).

Yapılan araştırmalarda kitle iletişim araçları içinde yer alan dergilerin de çok büyük oranda saldırgan davranışlar içerdiğini göstermektedir. Örnek verecek olursak, çocuklara yönelik yayınlanan resimli dergilerde de saldırgan davranış örnekleri görmek mümkün olmaktadır. Furs'un 92 degi üzerinde yaptığı araştırmada, 500 saldırı, 186 şiddet ve 14 adam öldürme eylemi saptanmıştır. Lekman ise, her sayfada bir şiddet eylemi olduğu düşünülürse, her çocuğun 10 yıl içinde en az 18000 kavga, cinsel saldırı işkence bunun gibi sahneler gördüğünü ileri sürmektedir. Amerika'da Christian Science monitor tarafından yaptırılan bir araştırmada "en çok izleyicinin televizyon seyrettiği semtlerde yayınlanan 85.5 saatlik bir programda 84 adam öldürme veya şiddet olayı gösterdiği saptanmıştır. Yine aynı araştırmaya göre, 2-7 yaşları arasında 26 milyon çocuğun izleyebileceği saatlerde yayınlanan programlarda, her 13.6 dakikada bir şiddet olayı yer almaktadır"(42, 8).

"Kimi filimlerde kahraman haktan ve doğruluktan yana da olsa öyle saldırgan ve acımasız bir insan olarak canlandırılır ki, çocuğun aklı karışır. Doğru amaçlar için her yolun ve yöntemin geçerli olduğu sonucuna varabilir. Çocuklar öldürme olaylarının ayrıntılı olarak sergilendiği, boğma, şişleme, işkence ile konuşturma, öldüresiye dövme sahnelerinden korkar; uzun süre etkisinde kalırlar"(21).

Sevgi ve barış içinde yaşayan bir ailede çocuk, TV'de gördüklerini hemen uygulamaya kalkmıyor. Öte yandan tartışma, dövüşme ve sövülmenin olağan sayıldığı evlerden yetişen çocuklar sorunlarını kavga ve zor kullanarak çözmeye daha yatkınlaşıyor, TV'de izledikleri yönetimleri denemeye girişiyorlar. Bunu bir örneği ABD'de yaşandı: TV'de gösterilen bir insanı yakma sahnesi küçük büyük tüm

izleyicileri dehşete düşürmüş. Bu filimin gösterilişinden kısa bir süre sonra, gazeteler, birkaç gencin yolda soydukları bir kadını yakmaya kalkıştıklarını yazdı. Bunun üzerine TV'nin yoldan çıkarıcı etkisi üzerine çok konuşuldu (40).

Sonuç olarak araştırmacılar; Tüm sorumluluğu TV'ye yüklemek yanıltıcı olduğu belirtilmekte, aile içindeki dengesizliklerden kaynaklanan düşmanca duyguların ve saldırganlığın nedenini TV'de aramak, gerçeklere göz yummak olduğu düşünmekteler. Araştırmacılar, evde babasının annesini dövdüğüne tanık olan bir çocukta, bu sahnenin yaratacağı korku ve tedirginliği TV'de izlenen yüzlerce öldürme sahnesinin yaratamayacağını belirtmekteler (40, 10).

1.3 Çocuk Mahkemeleri:

1.3.1 Tarihçesi:

19. yüzyıla kadar çocuklar ve erişkinler yargı önünde aynı şartlarda cezalandırılmıştır. Yasalarda çocukları koruyucu ve kollayıcı hükümler olmasına rağmen, cezalandırmada erişkinlerle eşit tutuluyorlardı. Eşitlik denilecekse, çocuklarla erişkinler yasalar önünde eşit tutuluyorlardı. Bu durumun çocuklar üzerinde etkisini, yapılan bu araştırma ile görmek mümkün olmaktadır; 18. yüzyılın sonunda İngiltere’de asılan her on kişiden dokuzu yirmi bir yaşın altındaydı. 1831 yılında Londra hapishanelerinde yatan 21 yaşından küçük 3 bin genç vardı; bunların yarısı da 17 yaşından küçüklerdi. On beş yaşından küçük çocukların hırsızlık suçundan asılması olağandı (40).

İngiltere’de bu durum, 1835 yılında verilen kararla değişme yoluna doğru ilk adımlar atılmaya başlandı. Alınan karar genç, çocuk ve erişkin suçluların kaldığı tutukevlerinden ayrı yerlerde tutulması üzerine verilen bir karardı. Yine 1854 yılında çıkarılan Genç Suçlular Yasası ile çocuk ve gençler için ıslahevleri açılmış ve 1908’de yürürlüğe giren çocuklar yasası (Children’s Act) ile 14 yaşından küçüklerin tutuklanmasına son verilmiştir (40).

ABD Çocuk Mahkemeleri, ıslah evlerinin açılmasından önce, çocuk ve gençleri erişkin suçlulardan ayırmak amacı ile Koruma Evleri kurmuş ve 1847 yılında Boston’da ilk ıslah evi açılmıştır. 1891 yılında çocukların erişkinlerden farklı mahkemelerde yargılanması düşünceleri ve çalışmaları başlatılmıştır. 1899 yılında Chicago’da İlk çocuk mahkemesi açılmış ve böylelikle öteki eyaletlere, 1904’te İngiltere’de ve 1912’de Fransa’ya kadar yayılmıştır (40).

Osmanlı Devleti Mithat Paşa'nın Tuna Valiliği sırasında ilk ıslahevini 1868'de açtığı düşünülürse, bu alanda gelişmiş ülkelerden Osmanlı Devletinin çok geç kalmadığı söylenebilir (41). "Osmanlı Devleti'nde ergenlik çağına gelmeyen kişi, fiziksel ve ruhsal yönden tam gelişmemiş sayıldığı için cezalandırılmamaktaydı. 15 yaşından küçük çocukların suçları sabit görülse de, terbiye yanı ağır basan cezalar verilirdi. Bu kural 13. yüzyılda değişikliğe uğramış, ergenlik çağına girmemiş suçlu çocukları, kefalet karşılığı ailelerine teslim etme tedbiri getirilmiştir" (24).

Türkiye'de Çocuk Mahkemeleri ile ilgili çalışmalar 1940 yılında başlatılmış ve 1945'te ilk Yasa Tasarısı hazırlanmıştır. 1965'te ise yeni bir yasa tasarısı düzenlenmiş, fakat meclisin gündemine girmediği veya yasalaşmadan kaldırıldığı düşünülmektedir. 1987'de Uluslararası Çocuk Yılı yasalaştırılıp, yürürlüğe girmesine rağmen Çocuk Mahkemelerinin kurulmamasından dolayı çalışmalar uygulanamamıştır (40).

1.3.2 Çocuk Mahkemeleri :

Çocuk Mahkemeleri tanımları; “Çocuk Mahkemesi, suçlu, bağımlı veya ihmal edilmiş çocukların yargılanmasını gerçekleştiren bir kanun mahkemesidir” (5) şeklinde yasalarda yer almaktadır.

KKTC Genç Suçlular Yasasında Çocuk Mahkemesi; “reşit bir şahısla müşterek itham edilen bir çocuk veya genç şahıs aleyhinde ithamlar hariç, bir çocuk veya genç şahıs aleyhindeki itamları dinlemek için oturum yapan bir Kaza Mahkemesi Üyesi” (51) şeklinde tanımlanmaktadır.

Yürükoğlu’na göre, Çocuk Mahkemeleri “suç işleyen ya da suça yönelme tehlikesi içinde olan çocuk ve gençleri yargılayan mahkemelerdir” (40) .

Çocuk Mahkemelerinin, yalnızca avukat ve yargıcın yer alacağı bir duruşmanın olması doğru olmayacağı düşünülmüş, uzmanların yanında psikolog, psikiyatrist ve sosyal hizmetler uzmanlarının yer alacağı ekiplerle başarının sağlanabileceği görüşleri ve yaklaşımları Çocuk Mahkemeleri konusunda yer almakta ve Atalay Yürükoğlu da bu yaklaşımı şöyle desteklemektedir; “Çocuk Mahkemelerinde bir yargıcın başkanlığında, eğitimci, ruhbilimci, ruhhekimisi veya toplumsal çalışmandan oluşan yardımcılar görev alır”(39).

Çocuk mahkemelerinde duruşmalar gizli yapılmakta olup suçlu çocuğun adı ve resmi hiçbir şekilde açıklanmayıp yayınlanmaz. Suçüstü yargılama yöntemleri kullanılmamakta, suçtan zarar görenler çocuğa dava açamamaktadır. Yargıç çocuğun ailesini, yetiştiği çevreyi, yaşam koşullarını ayrıntılı bir şekilde inceletip, karara varmadan geçici, koruyucu ve eğitici önlemler alılabilmektedir. Yargıcın tutuklama dışında hiçbir kararına karşı çıkılamamaktadır (39).

KKTC Mahkemelerinde Genç Suçlular Yasasında Çocuk Mahkemeleri şöyle belirtilmektedir; “ Çocuk Mahkemesi oturumların normal olarak yaptığı binalardan veya odadan ayrı bir bina veya odada yapar ve bu gibi oturumlardan ayrı gün veya saatlerde oturur. 16 yaşından küçük şahısların mahkemeye getirilmeleri veya mahkemeden götürülmeleri veya mahkeme huzuruna çıkarmadan önce veya çıktıktan sonra beklemeleri sırasında bu gibi şahısların müstereken itham edildikleri kimseler dışında herhangi bir suçla itham edilen veya herhangi bir suçtan mahkum edilen herhangi bir reşit şahısla ilişki kurmasının önlenmesi için olanaklar dahilinde tedbir alınır. Çocuk Mahkemesinde, mahkemenin izni alınmadıkça, mahkeme üye ve memurları ile meseleye taraf olan şahıslar, onların avukatları ve mesele ile doğrudan ilişkisi olan diğer şahıslardan başkasının hazır bulunmasına müsaade edilmez. Ancak gazete veya haber ajansı muhabirlerinin hazır bulunmalarına mahkeme aksine emir vermedikçe müsaade edilir. Ancak mahkemenin izni olmadıkça veya bu Yasa kurallarına uygun olmadıkça hiçbir kimse bir Çocuk Mahkemesinde yargılanan bir çocuk veya genç şahsın adını, adresini, okulunu, fotoğrafını veya onu teşhise yarayacak herhangi bir hususu yayınlamaz” (51).

Türk Ceza Hukuku sistemine göre 18 yaşına kadar herkes çocuktur ve Hukuk sisteminde çocuk ve gençlere verilecek ceza arasında ayırmalar şöyle sıralanabilir;

1. “11 yaşının sonuna kadar suç fiilini işleyen kişinin cezai sorumluluğu bulunmamaktadır.
2. Yaşları 11-15 arasında olan çocuk ve ergenler, Türk Hukuk sistemine göre kısmi olarak cezai ehliyeteye sahiptirler.
3. Yaşları 15-18 arasındaki ergenlerin işledikleri suçun bilincinde ve sonuçlarını kavrayabilecek durumda olduğu kabul edilir” (21).

KKTC Ceza yasasına göre, “yedi yaşında küçük bir kişi, herhangi bir fiil veya ihmalden cezai sorumluluk taşımaz. 12 yaşından küçük bir kişi, bir fiil işlediği veya ihmalde bulunduğu zaman, fiili işlememesi veya ihmalde bulunmaması gerektiğini bilecek kapasitede olduğu kanıtlanmadıkça, o fiil veya ihmalden cezai sorumluluk taşımaz. 12 yaşından küçük bir erkeğin cinsel münasebette bulunacak kapasitede olmadığı varsayılır” (51).

Gerek TC gerekse KKTC yasalarında yaş sınırlaması bulunmaktadır. Dolayısıyla, çocuk suç işlerken, bunun suç olup olmadığını anlaması ve o olgunluğa gelmesi konusunda yasalara yaş sınırlamaları getirilmiştir.

Önemli olan nokta, çocuğun suçunun ne olduğu değil, o suçu isteyerek yaptığı, suçun suç olup olmadığını bilmesidir. Örneğin, Almanya ve İsviçre gibi ülkeler bu durum gözlemlemekte olup, çocuğa ceza verme yönünden çok, çocuğun suçu işlememesi yönünde önlemler almaktadır.

II.YÖNTEM

2.1 Araştırma Amacı:

Araştırmanın amacı, KKTC’de çocuk suçluluğunun yaş, cinsiyet, aile, sosyo-ekonomik durum, göç, eğitim düzeyi gibi değişkenleri açısından karşılaştırmalı olarak ortaya çıkarmaktır.

2.2 Araştırmanın Önemi:

Araştırma önemi, sosyal hizmetlere, mahkemelere ve birçok bilimsel araştırmaya kaynaklık etme, destek ve yardımcı olmaktır.

2.3 Sınırlamalar:

- Bu araştırmada, çocuk suçluluğunun yaygınlığı araştırılmıştır.
- Araştırma, Lefke, Lefkoşa, Mağusa, Güzelyurt, Girne Mahkemelerin’de mevcut bulunan dosyada kayıtlı bilgilerden yararlanarak yapılmıştır. Mahkemelere yansıtılmayan suçlu çocuklar, araştırmamıza eklenmemiştir.
- Çocukların suç işleme yaygınlığında aile durumları, sosyo-ekonomik durumu, öğrenim düzeyleri ve suç işleme türlerinin etkileri araştırılmıştır.

2.4 Araştırma Modeli:

Bu araştırma, KKTC’de 2001-2005 yılları arasında 18 yaş altında suç işleyen çocukların, suç işleme nedenleri, suç ortamına neden olan bireysel ve çevresel faktörleri birçok değişkenlere göre inceleyen Epidemiyolojik bir çalışmadır.

2.5 Araştırmanın Evreni:

Yapılan araştırmanın evrenini 2001-2005 yılları arsında, Lefkoşa, Magosa, Girne, Güzelyurt ve Lefke Mahkeme’lerinde yargılanan 18 yaş altı çocukların tümü

çalışmaya alınmıştır. Belirtilen tarih ve Mahkeme'lerde kayıtlı bulunan toplam 680 çocuk dosyasının tümü araştırma kapsamına alınmıştır.

2.6 Veri Toplama Aracı ve Uygulama:

Tez yazarı, danışman ve 3 psikoloğun bulunduğu bir çalışma grubu tarafından bilgi formu geliştirilmiştir (Ek A).

Lefkoşa Mahkemesi'nde ön deneme olarak kullanılan bilgi formu, son düzenlemeleri de yapılarak uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Görüşme formunda yer alan tüm bölümler, Mahkemeler tarafından dosyalanan suçlu çocuklara ait dosyalar üzerinde yapılan dosya taramaları ile çocukların isimleri gizli tutularak toplanmıştır. Bilgi formu, Lefkoşa, Magosa, Girne, Güzelyurt ve Lefke Mahkemelerin'de anketle ilgili eğitilmiş 3 psikolog ve tez yazarı tarafından doldurulmuştur.

Uygulama, tüm KKTC Mahkemelerin'de 2001-2005 yılları suçlu çocukların mahkeme dosyaları üzerinde gizlilik ilkesine bağlı kalınarak, dosyaların yerlerinde incelenmesi ile yayılmıştır.

2.7 Verilerin Çözümlemesi:

Yapılan araştırmada elde edilen ham veriler SPSS 13.00 programına uygun bir kodlama çizelgesi hazırlanarak tarafımızca bilgisayara yüklenmiştir ve verilerin analizinde betimleyici istatistik yöntemleri kullanılmıştır (n, %).

III BULGULAR

Bu araştırmada 2001-2005 yılları arası (her iki yıl dahil) Lefkoşa, Magosa, Girne, Güzelyurt, Lefke Mahkemelerinde yargılanan suçlu çocukların, suç işleme nedenleri incelenmiş, araştırılmış ve değeriendirilmiştir.

Araştırma yapıldığı tarihlerde Mahkemelerde toplam 680 suçlu çocuk bulunmaktadır.

Bu bölümde araştırma kapsamına giren suçlu çocukların kendi ve ailelerine ilişkin sorularla 4 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde suçlu çocuğun kişisel bilgilerine, 2. bölümde anne-babaların kişisel bilgilerine, 3. bölümde ise suçlu çocuğun kardeş sayısına, aile ile iletişimine, ailenin medeni haline ve bunun gibi bilgilere yer verilmektedir. Son olarak 4. bölüm ise, çocuğun işlediği suç ve aldığı ceza ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3. I Kişisel Bilgiler:

Bu başlık altında suçlu çocukların kişisel bilgilerinin cinsiyete göre dağılımını içermekte olup bu etkileşimi içeren bilgiler tablolar halinde verilmektedir.

Tablo 1: Suçlu Çocukların Mahkeme'lere Göre Cinsiyet Dağılımı

Bölgeler	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Lefkoşa	154	22,6	10	37,0	144	22,1
Girne	101	14,9	5	18,5	96	14,7
Mağusa	317	46,6	6	22,2	311	47,6
Lefke	30	4,4	2	7,4	28	4,3
Güzelyurt	78	11,5	4	14,8	74	11,3
Toplam	680	100,0	27	100,0	653	100,0

Tablo 1'de görüldüğü gibi suçlu çocukların % 46,6'sının Gazimagosa Mahkemesine ait olduğunu ve hemen arkasından % 22.6 ile Lefkoşa Mahkemesinin takip ettiği belirlenmiştir. Suçlu kız çocuklarının en fazla Lefkoşa Mahkemesinde, erkek çocukları ise % 47,6'sı Gazimagosa Mahkemesinde yargılanmıştır.

Tablo 2: Suçlu Çocukların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	N	Yüzdelik (%)
Kız	27	4,0
Erkek	653	96,0
Total	680	100,0

Araştırma bulgularına göre, erkek çocukların (%96) kız çocuklarına (%4) oranla suç işleme oranının daha fazla olduğu belirtilmiştir.

Tablo 3. Suçlu Çocukların Yaş Dağılımı.

Yaş	Tüm çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
8	1	0,2	0	0,0	1	0,2
9	3	0,5	0	0,0	3	0,5
10	3	0,5	0	0,0	3	0,5
11	10	1,5	1	4,2	9	1,4
12	20	3,0	0	0,0	20	3,1
13	37	5,6	1	4,2	36	5,6
14	88	13,3	5	20,8	83	13,0
15	115	17,3	4	16,7	111	17,4
16	184	27,8	6	25,0	178	27,9
17	202	30,5	7	29,2	195	30,5
Toplam	663	100,0	24	100,0	639	100,0

Tablo 3’de görüldüğü gibi, suçlu çocukların yaşlarının cinsiyete göre dağılımını belirtilmiştir. Suçlu çocuklarının % 58,3’ünün 16 ve 17 yaş grubunun oluşturduğunu görmekteyiz. Cinsiyet dağılımına göre değerlendirildiğinde, kız ve erkek çocukların 16 ve 17 yaş gurubunda daha fazla suç işlediklerini görmekteyiz. Araştırmamızda 17 suçlu çocuğun yaşı ise belirlenememiştir.

Suçlu çocukların gelişimsel özellikleri gözönünde bulundurularak, suç oranının çocukluktan ergenliğe geçiş dönemine doğru arttığını Tablo 3’de görmek mümkün olmaktadır.

Tablo 4. Suçlu Çocukların Kardeş Sayısı Dağılımı

Kardeş sayısı	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Hiç kardeşi yok	1	0,7	1	20,0	0	0,0
1-3 kardeşi var	85	59,4	1	20,0	84	60,9
4-6 kardeşi var	35	24,5	0	0,0	35	25,4
7-ve üzeri kardeşi var	22	15,4	3	60,0	19	13,8
Toplam	143	100,0	5	100,0	138	100,0

Araştırma bulgularına göre, 1-3 kardeşe sahip olanlar (%59,4) daha çok suç işlemekte olduğu ve hemen arkasından ise 4-6 kardeşe sahip olanların %24,5'lik oranla ikinci yüksek oranı oluşturduğu belirtilmiştir.

Tablo 5. Suçlu Çocukların Kaçınıcı Çocuk Olduğu Dağılımı

Kaçınıcı çocuk	Tüm çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
1	42	31,6	1	20,0	41	32,0
2	30	22,6	1	20,0	29	22,7
3	21	15,8	1	20,0	20	15,6
4	22	16,5	0	0,0	22	17,2
5	7	5,3	1	20,0	6	4,7
6	3	2,3	0	0,0	3	2,3
7	2	1,5	0	0,0	2	1,6
8	4	3,0	0	0,0	4	3,1
10	1	0,8	1	20,0	0	0,0
12	1	0,8	0	0,0	1	0,8
Toplam	133	100,0	5	100,0	128	100,0

Yapılan araştırmada, birinci (%31,6) ve ikinci çocuk (%22,6) daha fazla suç işlemekte olduğu belirtilmiştir.

Tablo 6. Suçlu Çocukların Doğum Yerine Göre Dağılımı

Doğum Yeri	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Kıbrıs	76	52,1	2	40,0	74	52,5
Türkiye	58	39,7	3	60,0	55	39,0
Diğer	12	8,2	0	0,0	12	8,5
Toplam	146	100,0	5	100,0	141	100,0

Suçlu çocukların cinsiyete göre doğum yeri dağılımları Tablo 6'da belirtilmiştir. Toplam 146 çocuktan %52,1'inin Kıbrıs'ta, %39,7'sinin ise Türkiye'de doğduğunu gösteren arştırmada, bu rakamın 5'ini kız, 141'ini erkek çocukların oluşturmakta olduğu belirtilmiştir.

Tablo 7. Suçlu Çocukların Yaşadığı Yere Göre Dağılımı

Yaşadığı Yer	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Kıbrıs	648	98,3	24	96,0	624	98,4
Türkiye	1	0,2	1	4,0	0	0,0
Diğer	10	1,5	0	0,0	10	1,6
Toplam	659	100,0	25	100,0	634	100,0

Tablo 7'de de belirtildiği gibi suçlu çocukların yaşadığı yere göre dağılımları; %98,3'ü KKTC'de ikamet etmekte olup, 24'ünü kız, 624'ünü ise erkek çocukları oluşturmakta olduğu belirtilmiştir. %3,1'i ise yaşadıkları yer bakımından, herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır.

Tablo 8. Suçlu Çocukların Yaşadığı Şehre Göre Dağılımı

Şehir	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Girne	101	16,2	5	19,2	96	16,0
Lefkoşa	100	16,0	9	34,6	91	15,2
Magusa	323	51,7	6	23,1	317	52,9
Güzelyurt	77	12,3	5	19,2	72	12,0
Lefke	24	3,8	1	3,8	23	3,8
Toplam	625	100,0	26	100,0	599	100,0

Suçlu çocukların yaşadıkları yere göre suç oranının en yüksek görüldüğü bölge %51.7'lik oranla Magosa bölgesidir. Araştırma, Girne ve Lefkoşa bölgesinde %16,2 ve %6 oranında görüldüğü belirtilmiştir. Yine erkek çocuklarının kız çocuklarına oranla daha fazla suç işledikleri araştırmada ortaya çıkmıştır. Araştırmada, dosyalarda yer almayan bilgilerden dolayı suçlu çocukların %8,1'inin yaşadıkları şehirler belirlenememiştir. Kırsal kesimlerde yani Güzelyurt ve Lefke bölgesinde suç oranı, merkezi şehirlere göre daha az görülmektedir.

Tablo 9. Suçlu Çocukların Köyde Yaşayış Dağılımları

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	354	55,9	13	54,2	341	56,0
Hayır	279	44,1	11	45,8	268	44,0
Toplam	633	100,0	24	100,0	609	100,0

Suçlu çocukların % 55,9'u köyde yaşadıklarını belirten verilerin, % 44,1'i ise şehirde yaşadıkları belirtilmiştir

Tablo 10. Suçlu Çocukların Eğitim Düzeyi Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Okumamış	15	4,0	0	0,0	15	4,2
İlkokul	112	29,9	6	46,2	106	29,4
Ortaokul	108	28,9	3	23,1	105	29,1
Lise	139	37,2	4	30,8	135	37,4
Diğer	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Toplam	374	100,0	13	100,0	361	100,0

Tablo 10'da, çocuk suçlularının eğitim düzeyi dağılımı, %37,2'sinin Lise eğitiminin tamamlamış olduğunu göstermektedir. Araştırmada suçlu çocukların %29,9'unun ilkokul mezunu olduğunu ve %4'ünün okumamış olduğu ortaya çıkmıştır. Genel olarak erkek çocuklarının %37,4'ünün lise, kız çocuklarının %46,2'sinin ise ilkokul eğitimini tamamladıktan sonra suç işledikleri görülmüştür. Araştırmamızda yer alan dosyalarda, suçlu çocuklarının %45'inin eğitim düzeyleri ile ilgili bilgilere ulaşılamıştır.

Tablo 11. Suçlu Çocukların Meslek Dağılımı

Meslek	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
İşçi	137	22,9	4	15,4	133	23,2
İşsiz	109	18,2	8	30,8	101	17,6
Serbest	80	13,4	3	11,5	77	13,4
Öğrenci	262	43,7	11	42,3	251	43,8
Memur	6	1,0	0	0,0	6	1,0
Diğer	5	0,8	0	0,0	5	0,9
Toplam	599	100,0	26	100,0	573	100,0

Tablo 11'e göre, suçlu çocukların Meslek dağılımında % 43,7'sinin öğrenci olduğu ortaya çıkmıştır. Fakat bunun akabinde % 22,9'unun işçi olduğu belirtilmiştir. Yapılan araştırmada % 11,9'unun meslek dağılımı belirlenememiştir.

Tablo 12. Suçlu Çocukların Çalıştığı Yer Dağılımı

Çalıştığı Yer	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Aile yanı	6	9,0	1	50,1	5	7,7
Bir akrabanın yanı	3	4,5	0	0,0	3	4,6
Bir yabancının yanı	58	86,6	1	50,0	57	87,7
Toplam	67	100,0	2	100,0	65	100,0

Çalışan suçlu çocuklarının % 86,6'sının bir yabancı yanında çalıştığı ortaya çıkmıştır. Araştırma süresince çalışan suçlu çocuklarının %90,1'inin çalıştığı yer dağılımı hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır.

Tablo 13: Suçlu Çocukların Çalıştığı Yerden Ücret Alma Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	55	100,0	1	100,0	54	100,0
Hayır	0	0	0	0	0	0
Toplam	55	100,0	1	100,0	54	100,0

Yapılan araştırma ile elde edilen veriler doğrultusunda çalışan çocukların hepsinin belli bir miktar karşılığı çalışmakta olduğu ortaya çıkmıştır. Fakan suçlu çocukların % 91,9'unda bu bilgiler belirtilmemiştir.

Tablo 14: Suçlu Çocukların Çalıştığı Yerden Aldığı Ücret Miktarları

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
10 YTL	1	2,6	0	0	1	2,9
20 YTL	2	5,9	0	0	2	5,9
30 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
100 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
120 YTL	4	11,8	0	0	4	11,8
140 YTL	2	5,9	0	0	2	5,9
150 YTL	2	5,9	0	0	2	5,9
160 YTL	2	5,9	0	0	2	5,9
200 YTL	5	14,7	0	0	5	14,7
260 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
300 YTL	4	11,8	0	0	4	11,8
350 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
400 YTL	4	11,8	0	0	4	11,8
450 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
520 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
900 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
1500 YTL	1	2,9	0	0	1	2,9
Toplam	34	100,0	0	0	34	100,0

Çalışan çocukların, aldıkları ücret konusunda dosyalarda pek fazla bilgilere ulaşılmamıştır. Ulaşılan bilgilerde 5 kişinin 200 YTL , 4 kişinin 120 YTL, 4 kişinin 300 YTL ve 4 kişinin 400 YTL aldıkları belirtilmiştir. Suçlu çocukların % 95'inin aldıkları miktar belirlenememiştir.

Tablo 15. Suçlu Çocukların Kiminle Birlikte Yaşadığı Dağılımı

Kiminle Yaşıyor	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Anne-baba	90	42,5	2	50,0	88	73,4
Anne	11	8,9	0	0,0	11	9,2
Baba	1	0,8	1	0,0	0	0,0
Kardeş	4	3,2	0	0,0	4	3,3
Anneanne-dede	4	3,2	0	0,0	4	3,3
Akraba	5	4,0	1	25,0	4	3,3
Yurt	1	0,8	0	0,0	1	0,8
Üvey kardeş	4	3,2	0	0,0	4	3,3
Anne ve kardeşler	2	1,6	0	0,0	2	1,7
Baba ile işyerinde	1	0,8	0	0,0	1	0,8
Anne ve Üvey baba	1	0,8	0	0,0	1	0,8
Toplam	124	100,0	4	100,0	120	100,0

Tablo 15’de de görüldüğü gibi, çocukların büyük bir bölümü anne-baba ve/veya kardeşleri ile birlikte (%42,5) yaşamaktadırlar. % 8,9’u ise yalnızca anne ile birlikte yaşamakta olup, % 81,8’inin kiminle yaşadığı belirlenememiştir.

3.2 Anne ve Baba İle İlgili Bulgular:

Suçlu çocuklarının aile bireylerinin eğitim ve gelir düzeyleri, yaşadıkları yer, çocuk gelişimi üzerinde önemli etken olduğu düşünülmekte ve çocukların ilk eğitimlerini aldıkları yerin aile yuvalarında olduğu bilinmektedir.

Okuma yazma bilmeyen anne ve babaların çocuğun gelişimi konusunda birçok bilimsel aydınlatmadan yararlanmak mümkün olmamaktadır. Dünyanın en zor, bir o kadar da mutluluk verici işlerinden olan çocuk eğitiminin, bilimsel yardımlardan da yaralanılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Tablo 16'dan 25'e kadar anne ve babanın eğitim, gelir düzeyi ve yaşadığı yere göre dağılımları belirtilmiştir.

Tablo 16. Suçlu Çocukların Babalarının Eğitim Düzeyi Dağılımı

Baba Eğitim Düzeyi	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Okumamış	26	20,0	0	0,0	26	20,8
İlkokul	87	66,9	5	100,0	82	65,6
Ortaokul	11	8,5	0	0,0	11	8,8
Lise	6	4,6	0	0,0	6	4,8
Üniversite	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0
Toplam	130	100,0	5	100,0	125	100,0

Tablo 16'da belirtilen suçlu çocukların babalarının büyük kısmının (%66,9) eğitim düzeyi, ilkokul mezunu olarak ortaya çıkmıştır. %20'si okumamış, herhangi bir okur yazarlığı olmayan babaları belirtmektedir. Suçlu kız çocuklarının tümünün, erkek çocukların ise %65.6'sının babaları ilkokul mezunudur.

Tablo 17. Suçlu Çocukların Babalarının Meslek Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
İşçi	72	55,4	4	100,0	68	54,0
İşsiz	6	4,6	0	0,0	6	4,8
Serbest	30	23,1	0	0,0	30	23,8
Memur	2	1,5	0	0,0	2	1,6
Emekli	4	3,1	0	0,0	4	3,2
İş Adamı	7	5,4	0	0,0	7	5,6
Diğer	9	6,9	0	0,0	9	7,1
Toplam	130	100,0	4	100,0	126	100,0

Tablo 17’de görüldüğü gibi suçlu çocukların babalarının büyük bir kısmı (%55,4) işçi olarak, % 23,1’i ise serbest mesleklerde çalışmaktadır.

Tablo 18. Suçlu Çocukların Annelerinin Meslek Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
İşçi	49	36,0	0	0,0	49	37,4
İşsiz	46	33,8	4	80,0	42	32,1
Memur	1	0,7	0	0,0	1	0,8
Diğer	40	29,4	1	20,0	39	29,8
Toplam	136	100,0	5	100,0	131	100,0

Tablo 18’de annenin meslek dağılımının % 36,0’sının işçi olarak, % 33,8’i ise serbest mesleklerde çalışmaktadır.

Tablo 19. Suçlu Çocuklarının Babalarının Doğum Yeri Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Kıbrıs	27	21,1	2	50,0	25	20,2
Türkiye	100	78,1	2	50,0	98	79,0
Diğer	1	0,8	0	0,0	1	0,8
Toplam	128	100,0	4	100,0	124	100,0

Tablo 19’de Suçlu çocukların babalarının doğum yerleri belirtilmiştir. Suçlu çocukların babalarının %78,1’i Türkiye, % 21.1’i ise Kıbrıs, % 81,2’sinin ise doğum yerleri belirlenememiştir.

Tablo 20. Suçlu Çocukların Babalarının Yaşadığı Yer Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Kıbrıs	64	56,6	1	50,0	63	56,8
Türkiye	26	23,0	1	50,0	25	22,5
Diğer	23	20,4	0	0,0	23	20,7
Toplam	113	100,0	2	100,0	111	100,0

Suçlu çocukların %56,6’sının babalarının yaşadığı yer Kıbrıs, %23’ü Türkiye olduğu belirtilmiş, %83.4’ü ise belirlenememiştir.

Tablo 21. Suçlu Çocukların Babalarının Köyde Yaşama Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	77	41,6	3	37,5	74	41,8
Hayır	108	58,4	5	62,5	103	58,2
Toplam	185	100,0	8	100,0	177	100,0

Suçlu çocukların %58.4'ünün babası kentte, %41.6'sı köyde ikamet etmektedir. %72.8'inin ise ikamet ettikleri yerler belirlenememiştir.

Tablo 22. Suçlu Çocukların Annelerinin Eğitim Düzeyi Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Okumamış	51	39,2	1	25,0	50	39,7
İlkokul	67	51,5	2	50,0	65	51,6
Ortaokul	5	3,8	0	0,0	5	4,0
Lise	7	5,4	1	25,0	6	4,8
Üniversite	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0
Toplam	130	100,0	4	100,0	126	100,0

Suçlu çocukların annelerinin eğitim düzeyi babaların eğitim düzeyinde pek de farklı olmadığı bekirtilmiştir. Annelerin eğitim durumu, babaların eğitim durumlarından daha alt düzeydedir. Annelerin ilkokulu bitirme oranı %51.5 iken, okumamış oranı ise %39,2'dir. Genel olarak anne ve babaların eğitim düzeylerinin düşük olduğu aktarılmıştır.

Tablo 23. Suçlu Çocuklarının Annelerinin Doğum Yeri Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Kıbrıs	39	27,7	2	40,0	37	27,2
Türkiye	101	71,6	3	60,0	98	72,1
Diğer	1	0,7	0	0,0	1	0,7
Toplam	141	100,0	5	100,0	136	100,0

Annelerin doğum yerinin %71,6'sının Türkiye, %27,7'sinin Kıbrıs olduğu tablo 23'de belirtilmiştir.

Tablo 24. Suçlu Çocukların Annelerinin Yaşadığı Yer Dağılımı.

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Kıbrıs	71	57,7	1	33,3	70	58,3
Türkiye	27	22,0	1	33,3	26	21,7
Diğer	25	20,3	1	33,3	24	20,0
Toplam	123	100,0	3	100,0	120	100,0

%57,7'si Kıbrıs'da, %22'si Türkiye'de ikamet etmektedirler.

Tablo 25. Suçlu Çocukların Annelerinin Köyde Kalıp Kalmadıkları

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	71	37,2	2	25,0	69	37,7
Hayır	120	62,8	6	75,0	114	62,3
Toplam	191	100,0	8	100,0	183	100,0

%62,8'inin köyde yaşamadıkları ortaya çıkmıştır. Suçlu çocukların %71,9'unun annelerinin köy veya şehirde yaşadıklarına dair bilgiye ulaşılmamıştır.

3.3 Ailenin Durumu Hakkındaki Genel Bilgiler:

Tablo 26. Suçlu Çocukların Anne Babalarının Hayatta Olup Olmadığı Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	136	94,4	4	80,0	132	95,0
Hayır	8	5,6	1	20,0	7	5,0
Toplam	144	100,0	5	100,0	139	100,0

Tablo 26’da belirtilen suçlu çocukların %94.4’ünün anne ve babası hayattadır.

Tablo 27. Suçlu Çocukların Anne Babadan Hangisi Hayatta Değil Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Anne	3	33,3	1	100,0	2	25,0
Baba	5	55,6	0	0,0	5	62,5
Her ikiside	1	11,1	0	0,0	1	12,5
Toplam	9	100,0	1	100,0	8	100,0

Hayatta olmayan ebeveynlerden %55.6’sının babasının hayatta olmadığı Tablo 27’de belirtilmiştir.

Tablo 28. Suçlu Çocuklarının Anne Babanın Medeni Hali Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Ayrı	12	8,9	0	0,0	12	9,2
Boşanmış	18	13,3	1	25,0	17	13,0
Beraber	105	77,8	3	75,0	102	77,9
Toplam	135	100,0	4	100,0	131	100,0

Tablo 28’de belirtildiği gibi suçlu çocukların %77.8’inin anne ve babası birlikte evliliklerini sürdürmektedir.

Tablo 29. Suçlu Çocuklarının Aileden Destek Alma Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	68	53,1	2	50,0	66	53,2
Hayır	60	46,9	2	50,0	58	46,8
Toplam	128	100,0	4	100,0	124	100,0

Suçlu çocukların %53.1’inin ailelerinden maddi destek aldıklarını belirtirken, yarıya yakını (%46,9) ise almadığı ortaya çıkmıştır (Tablo 29). Kız çocuklarının yarısı aileden destek alırken diğer yarısı alamamakta, erkek çocuklarında ise yarısından fazlası ailelerinden destek alırken, % 46.8’i destek almamaktadır.

Tablo 30. Suçlu Çocuklarının Yurtta Kalıp Kalmadığı Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	2	1,7	0	0,0	2	1,8
Hayır	116	98,3	4	100,0	112	98,2
Toplam	118	100,0	4	100,0	114	100,0

Suçlu çocukların %98.3'ü aile veya akraba yanında kalırken, çok az bir kısmı (%1.7) yurtta kalmaktadır. Suçlu çocukların %82.6'sının yurtta kalıp kalmadıkları konusunda herhangi bir bilgiye ulaşılammıştır. Araştırmada yalnızca 2 erkek çocuğun yurttta kaldığı belirtilmiştir.

Tablo 31. Suçlu Çocuklarının Sosyo-Ekonomik Düzey Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
İyi	14	9,8	0	0,0	14	10,1
Orta	30	21,0	1	20,0	29	21,0
Kötü	66	46,2	3	60,0	63	45,7
Çok kötü	33	23,1	1	20,0	32	23,2
Toplam	143	100,0	5	100,0	138	100,0

Suçlu çocukların sosyo-ekonomik düzeyi %46.2 oranla kötü olduğu belirtilmiştir. Yapılan araştırmada %23.1 oranla ekonomik durumun çok kötü olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada iyi, orta, kötü, çok kötü, düzeyleri, Sosyal Hizmetler'in sunduğu raporda belirtilen kriterlerdir.

Tablo 32. Suçlu Çocuklarının Kültür Düzey Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
İyi	11	10,0	1	33,3	10	9,3
Orta	11	10,0	0	0,0	11	10,3
Kötü	63	57,3	0	0,0	63	58,9
Çok kötü	25	22,7	2	66,7	23	21,5
Toplam	110	100,0	3	100,0	107	100,0

Sosyal Hizmetlerin mahkemeye sunduğu raporlar doğrultusunda, suçlu çocukların yarısından fazlasının (%57.3) kültür düzeyinin düşük ve %22,7'sinin çok kötü olduğu belirtilmiştir.

Tablo 33. Suçlu Çocukların Anne İle İlişki Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Çok iyi	3	2,4	0	0,0	3	2,5
İyi	56	45,2	2	66,7	54	44,6
Orta	43	34,7	1	33,3	42	34,7
Kötü	9	7,3	0	0,0	9	7,4
Çok kötü	13	10,5	0	0,0	13	10,7
Toplam	124	100,0	3	100,0	121	100,0

Tablo 34. Suçlu Çocukların Baba İle İlişki Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Çok iyi	2	1,6	0	0,0	2	1,7
İyi	50	40,7	2	50,0	48	40,3
Orta	37	30,1	0	0,0	37	31,1
Kötü	10	8,1	0	0,0	10	8,4
Çok kötü	24	19,5	2	50,0	22	18,5
Toplam	123	100,0	4	100,0	119	100,0

Tablo 33 ve 34’de görüldüğü gibi, suçlu çocukların anne ile olan iletişimleri baba ile olan iletişimlerinden daha iyi olduğu ortaya çıkmıştı. Suçlu çocukların %45,2’si anneleri ile iyi iletişim kurarken, % 40,7’si babaları ile iyi iletişim kurabilmektedir.

Tablo 35. Suçlu Çocuklarının Bakımını Kimin Karşıladığı Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Anne-baba	78	60,5	1	25,0	77	61,6
Anne	16	12,4	1	25,0	15	12,0
Baba	3	2,3	1	25,0	2	1,6
Anneanne-Dede	9	7,0	0	0,0	9	7,2
Akraba	4	3,1	0	0,0	4	3,2
Diğer	19	14,7	1	25,0	18	14,4
Toplam	129	100,0	4	100,0	125	100,0

Tablo 35’de de görüldüğü gibi, suçlu çocukların %60,5’inin bakımını anne ve baba birlikte karşılamaktadır. Suçlu çocukların %81’inin, bakımlarını kimin yaptığı hakkında herhangi bir bilgi belirtilmemiştir.

3.4 Suçlu Çocukların İşlediği Suç Ve Aldığı Ceza İle İlgili Bilgiler:

Tablo 36. Suçlu Çocuklarının Suç Türü Dağılımı

	Toplam Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Gasp ve soygun	13	1,9	2	7,4	11	1,7
Adam öldürme	5	0,7	0	0,0	5	0,8
Trafik	75	11,0	0	0,0	75	11,5
Meskene saldırı	35	5,1	1	3,7	34	5,2
Kız kaçırma	2	0,3	0	0,0	2	0,3
Adam kaçırma	2	0,3	0	0,0	2	0,3
Cebren ırza geçme	4	0,6	0	0,0	4	0,6
Ruhsatsız silah taşımak	11	1,6	0	0,0	11	1,7
Darp	58	8,5	4	14,8	54	8,3
Dolandırıcılık	4	0,6	0	0,0	4	0,6
Kumar	4	0,6	0	0,0	4	0,6
Tehdit	4	0,6	0	0,0	4	0,6
Hırsızlık	243	35,7	6	22,2	237	36,3
Uyuşturucu kullanma	1	0,1	0	0,0	1	0,2
Terör Suçları	1	0,1	0	0,0	1	0,2
Mali kaçakçılık	7	1,0	1	3,7	6	0,9
Diğer suçlar	98	14,4	6	22,2	92	14,1
İntihar	5	0,7	2	7,4	3	0,5
Hakaret sövme	12	1,8	1	3,7	11	1,7
Kavgada yer alma	63	9,3	4	14,8	59	9,0
Rahatsızlık	3	0,4	0	0,0	3	0,5
Ev açma	29	4,3	0	0,0	29	4,4
Taciz	1	0,1	0	0,0	1	0,2
Toplam	680	100,0	27	100,0	653	100,0

Tablo 36'da belirtildiği gibi, 2001-2005 yılları arası 18 yaş altında olan çocukların suç türleri arasında en yaygın hırsızlık suçu olduğu ortaya çıkmıştır (%35.7). Trafik suçları %11 oranında, Kavgada yer almak %9.3'le üçüncü en fazla işlenen suç olarak belirtilmiştir. Kızların yaygın olarak işlediği suçlar, sırası ile hırsızlık (%22.2), şiddete dayalı darp (14,8) ve kavga(14,8)'dır. Erkek çocuklarda suç türleri kız çocuklarının işledikleri suç türü ile benzerlik göstermektedir. İlk sırayı hırsızlık (%36.3) suçları ve ikinci sırayı ise trafik (%11.5) suçları yer aldığı belirtilmiştir.

Tablo 37. Suçlu Çocukların Suçu Kiminle Birlikte İşlediği Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Yalnız	324	80,2	13	68,4	311	80,8
Arkadaş	3	0,7	1	5,3	2	0,5
Aileden biri	67	16,6	4	21,1	36	16,4
Diğer	1	0,2	0	0,0	1	0,3
Arkadaş ve aileden biri	1	0,2	0	0,0	1	0,3
İlk suçunda yalnız, 2. suçunda aileden biri	2	0,5	1	5,3	1	0,3
İlk suçunda yalnız, 2. suçunda arkadaş	6	1,5	0	0,0	6	1,6
Toplam	404	100,0	19	100,0	385	100,0

Tablo 37’de de belirtildiği gibi, suçlu çocukların %80.2’si suçu yalnız işlemektedirler. %16.6’sı ise aileden biri ile suç işlemektedir. Kız ve erkek çocuklar, en çok yalnız olarak suç işlemeyi tercih etmektedir. Yapılan araştırma sonucunda %40.6 oranında suçlu çocuğun, suçu kiminle birlikte işlediği konusunda herhangi bir bilgiye ulaşılammıştır.

Tablo 38. Suçlu Çocukların Anne Babası Daha Önce Suç İşleme Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	8	10,7	2	50,0	6	8,5
Hayır	67	89,3	2	50,0	65	91,5
Toplam	75	100,0	4	100,0	71	100,0

Tablo 38’de belirtildiği gibi, suçlu çocukların %89’unun anne veya babası herhangi bir suç işlememiştir. Suçlu kız çocuklarının yarısının anne ve/veya babası suç işlemiş, erkeklerin ise %91.5’inin anne ve/veya babası suç işlememiştir. Suçlu çocukların %89’unun anne veya babalarının suç işleyip işlememesi konusunda bilgilere ulaşılmamıştır.

Tablo 39. Suçlu Çocuğun Yargılandığı Suç Sayısı Dağılımı

Suç Sayısı	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
1	315	46,3	14	51,9	301	46,1
2	220	32,4	9	33,3	211	32,3
3	81	11,9	2	7,4	79	12,1
4	25	3,7	1	3,7	24	3,7
5	9	1,3	0	0,0	9	1,4
6	11	1,6	0	0,0	11	1,7
7	4	0,6	0	0,0	4	0,6
8	2	0,3	1	3,7	1	0,2
9	3	0,4	0	0,0	3	0,5
10	3	0,4	0	0,0	3	0,5
11	1	0,1	0	0,0	1	0,2
15	2	0,3	0	0,0	2	0,3
22	4	0,6	0	0,0	4	0,6
Toplam	680	100,0	27	100,0	653	100,0

Araştırma bulgularında, suçlu çocukların büyük bir kısmı en az 1 suçtan (%46,3) yargılanmış olduğu belirtilmiştir. Kızlarda 22 suçtan yargılanan herhangi bir çocuk olmamış, erkeklerde ise 4 çocuk 22 suçtan yargılanmıştır.

Tablo 40. Suçlu Çocuklarından Şikayetçi Olma Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	677	99,7	27	100,0	650	99,7
Hayır	2	0,3	0	0,0	2	0,3
Toplam	679	100,0	27	100,0	652	100,0

Yaptıkları suç karşısında karşı taraftan ve/veya polis tarafından, suçlu çocukların %99.7'sinden şikayetçi olduğu belirlenmiştir.

Tablo 41. Suçlu Çocuklara Ceza Verme Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	386	56,9	13	48,1	373	57,3
Hayır	292	43,1	14	51,9	278	42,7
Toplam	678	100,0	27	100,0	651	100,0

Suçlu çocukların, %56.9'una ceza verilirken, %43,1'ine ise ceza verilmemiştir. Kız ve erkek çocukları karşılaştırıldığında kız çocuklarının, erkek çocuklarına oranla yarısından fazlasına ceza verilmiştir.

Tablo 42. Suçlu Çocukların Aldığı Ceza Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Hapis	23	14,0	0	0,0	23	14,2
Sosyal Hizmetlerin sınaması	21	12,8	0	0,0	21	13,0
Aile sınama	3	1,8	0	0,0	3	1,9
Dava geri çekildi	81	49,4	1	50,0	80	49,4
Şartsız tahliye	36	22,0	1	50,0	35	21,6
Toplam	164	100,0	2	100,0	162	100,0

Suçlu çocukların işledikleri suç karşısında %49,4'ünün davası geri çekilmiştir. %22'sinin ise şartsız tahliyesi uygun görülmüştür. Kızların yarısının davası geri çekilmiş, yarısı da şartsız tahliye edilmiş, hiçbir hapisve sınama cezası verilmemiştir. Erkeklerde ilk sırada davanın geri çekilmesi, ikinci sırada şartsız tahliye, üçüncü sırada ise hapis cezası olduğu belirtilmiştir.

Tablo 43. Suçlu Çocuklara Para Cezası Verme Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
Evet	333	49,6	12	44,4	321	49,8
Hayır	338	50,4	15	55,6	323	50,2
Toplam	671	100,0	27	100,0	644	100,0

Tablo 43'de belirtildiği gibi, suçlu çocukların %50,4'üne para cezası verilmemiş, % 49,6'sına ise verilmiştir

Tablo 44. Alınan Para Cezası Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
0.1-50 YTL	112	34,3	4	36,4	108	34,2
51-100 YTL	41	12,5	1	9,1	40	12,7
101-200 YTL	40	12,2	4	36,4	36	11,4
201-500 YTL	77	23,5	1	9,1	76	24,1
501-1000 YTL	46	14,1	1	9,1	45	14,2
1001- YTL	11	3,4	0	0,0	11	3,5
Toplam	327	100,0	11	100,0	316	100,0

En fazla aldıkları para cezası 0,1-50 YTL arasındır (%34.3). %23,5'i ise 201-500 YTL arası para cezasına çarptırılmıştır.

Tablo 45. Çocuk Suçluların Aldıkları Hapis Cezası Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
1 Gün-1 ay	10	47,6	0	0	10	47,6
1-6 ay	5	23,8	0	0	5	23,8
6ay-1yıl	0	0,0	0	0	0	0,0
1-2yıl	2	9,5	0	0	2	9,5
2-3 yıl	1	4,8	0	0	1	4,8
3yıl- ve üzeri	3	14,3	0	0	3	14,3
Toplam	21	100,0	0	0	21	100,0

Tablo 45’de de belirtildiği gibi, suçlu erkek çocuklarının %47.6’sına 1 gün 1 ay arası hapis cezası verilmiştir. Araştırmada kız çocuklarına hapis cezası ile ilgili bilgi belirtilmemiştir.

46. Suçlu Çocuklarının Yıllara Göre Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
2001	195	28,9	6	22,2	189	29,2
2002	144	21,3	9	33,3	135	20,8
2003	147	21,8	6	22,2	141	21,8
2004	148	21,9	4	14,8	144	22,2
2005	41	6,1	2	7,4	39	6,0
Toplam	675	100,0	27	100,0	648	100,0

Suçlu çocukların yıllara göre dağılımında, Tablo 46’da görüldüğü gibi, 2005 yılında suç oranında bir düşüş gözlemlenmektedir. 2004 yılında özellikle erkek çocuklarında çok az miktarda artış olsa da, genel olarak, çocuk suçluluğunda düşüş gözlenmektedir.

Tablo 47. Suçlu Çocukların Suç İşledikleri Ay Dağılımı

	Tüm Çocuklar		Kızlar		Erkekler	
	N	%	N	%	N	%
1	43	7,5	2	9,5	41	7,4
2	53	9,3	2	9,5	51	9,3
3	56	9,8	3	14,3	53	9,6
4	43	7,5	0	0,0	43	7,8
5	57	10,0	1	4,8	56	10,2
6	48	8,4	0	0,0	48	8,7
7	61	10,7	2	9,5	59	10,7
8	71	12,4	4	19,0	67	12,2
9	39	6,8	3	14,3	36	6,5
10	40	7,0	2	9,5	38	6,9
11	24	4,2	1	4,8	23	4,2
12	37	6,5	1	4,8	36	6,5
Toplam	572	100,0	21	100,0	551	100,0

Araştırma bulgularına göre, suçlu çocuklar en çok Ağustos (%12,4) ayında suç işlemişlerdir. İkinci sırayı Temmuz ayı, üçüncü sırayı ise Mayıs ayı yer almaktadır. Genel olarak tabloya baktığımızda, kış ve yaz aylarında çocukların suç işleme oranlarında artış, ilkbahar ve sonbahar aylarında ise düşüş olduğunu görmekteyiz.

Tablo 48. Suçlu Çocuklarının Yıllara Göre Suç Türü Dağılımı

	2001	2002	2003	2004	2005	Toplam
Gasp ve soygun	0	3	0	2	0	5
Adam öldürme	2	0	0	3	0	5
Trafik	20	15	17	20	3	75
Meskene saldırı	0	3	7	11	0	21
Kız kaçırma	0	1	1	0	0	2
Adam kaçırma						
Cebren ırza geçme	0	1	2	0	0	3
Polise Hakaret ve mukavemet						
Ruhsatsız silah taşımak	4	5	1	1	0	11
Darp	4	9	16	14	2	45
Yaralama						
Dolandırıcılık	1	0	2	1	0	4
Kumar	2	1	1	0	0	4
Tehdit	0	0	2	2	0	4
Diğer hırsızlıklar	79	37	35	35	17	203
Uyuşturucu kullanma	0	0	1	0	0	1
Terör Suçları	0	0	1	0	0	1
Mali kaçakçılık	0	1	2	4	0	7
Diğer suçlar	29	16	28	18	2	93
İntihar	0	4	1	0	0	5
Hakaret sövme	3	2	2	3	0	10
Kavgada yer alma	1	15	1	5	0	22
Rahatsızlık	2	0	0	0	0	2
Ev açma	2	1	2	2	1	8
Taciz	1	0	0	0	0	1
Ev açma ve diğer hırsızlıklar	7	6	2	5	2	22
Kavgada yer alma ve Rahatsızlık	16	6	7	11	1	41
Adam kaçırma ve Darp	1	0	1	0	0	2

Darp, hakaret ve sövme	2	1	1	0	0	4
Darp ve meskene saldırı	1	0	0	0	3	4
Darp ve rahatsızlık	1	0	0	1	0	2
Diğer hırsızlık ve dolandırıcılık	1	0	0	0	0	1
Gasp, soygun, Rusatsız sızlı taşımak	4	1	0	2	0	7
Meskene saldırı ve diğer hırsızlıklar	3	8	6	2	0	19
Hakaret sövme ve rahatsızlık verme	0	1	0	0	1	2
Diğer hırsızlık ve mali kaçakçılık	0	1	0	0	0	1
Diğer hırsızlık ve diğer suçlar	9	3	5	1	3	21
Diğer suçlar ve Cebren ırz geçme	0	0	1	0	0	1
Darp Gasp ve soygun	0	0	0	0	1	1
Hakaret sövme ve Diğer suçlar	0	0	1	0	0	1
Darp, Polise Hakaret ve mukavemet	0	0	0	1	0	1
Darp ve yaralama	0	0	0	2	0	2
Rahatsızlık ve diğer suç	0	0	0	1	0	1
Diğer hırsızlık ve darp	0	0	0	1	1	2
Polise Hakaret ve mukavemet ve Diğer hırsızlık	0	0	0	0	4	4
Ev açma ve diğer suçlar	0	3	1	0	0	4
Toplam	195	144	147	148	41	675

Son olarak Tablo 48’de, 2001 yılında en çok hırsızlık suçları işlendiği belirtilmiştir. 2002 yılında ise suç oranında bir düşüş belirlenmiş ve yine ilk sırada hırsızlık suçları belirtilmiştir. Araştırmada 2003 yılında hırsızlık ve trafik suçlarının yaygın olduğu belirtilmiştir. 2003 yılında yine hırsızlık suçu en fazla işlenen suç olmuştur. 2004 yılında hırsızlık suçu en çok görülen suç olmuş, trafik suçunda artış olduğu belirlenmiştir. 2005 yılında tüm suçlarda ciddi bir düşüş belirtilmiştir. İlk

sırada hırsızlık suçu, ikinci sırada ise trafik, darp ve meskene saldırısı olduğu belirtilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre, suçlu çocukların büyük bir kısmını erkek çocukların suça yönelimleri daha çok, kızlar ise azınlığı teşkil etmektedir. Genelde suçlu çocuklar 17 yaşında suç işlemişlerdir. 1-3 kardeşi olan ve 1. çocuk olanlarda suç daha çok görülmüştür. Ailenin ekonomik durumu kötü ve eğitim düzeyi ise ilkokul mezunu olmaktadır.

IV. TARTIşMA

Bu alışma KKTC’de ocuk suçluluğunun var olduğunu göstermektedir. Çalışmamız ocuk suçluluğunun yalnızca Batı lkelerinin sorunu olmayıp Kuzey Kıbrıs’da da önlenmesi gereken bir sosyal sorun olduğunu ortaya çıkmıştır.

Çalışmamızda daha çok çocukların 14-17 yaş arasında suç işledikleri, yaş arttıkça ocuk suçluluğu oranının arttığı grlmştr. Kuzey Kıbrıs’ta 17 yaş en çok işlenen yaş olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle 14 yaş gerek İngiltere, gerekse bazı Avrupa lkeleri ve Türkiye’de en çok suç işlenen yaş olarak karşımıza çıkmaktadır (36). Türkiye’de yapılan araştırmalarda suçların yarısını, 25 yaş altı ocuk ve ergenlerin işledikleri ve ileri yaşlarda yaşayacakları suçlara sebep olduğu ortaya çıkmıştır (42). Ankara Üniversitesi Kriminoloji Enstitüsün’ce yapılmış olan ankette, 1000 yetişkin suçludan 170’inin 11-15 yaşları, 211’inin de 16-18 yılları arası ilk suçlarını işledikleri ortaya çıkmıştır (6). Özellikle bu yaş grubu bireyin ergenlik dönemine denk gelmektedir. Yavuzer, bireyin ergenlik dönemi ile suç arasında bir ilişki olduğunu bildirmektedir. Çocukların ergenlik döneminde daha fazla suç işlemeye yatkın olmaları, ergenlik döneminin gelişim üzerindeki önemi ile açıklamıştır.

Çalışmamızda, Magosa bölgesinde suç oranlarının daha yoğun olduğu görülmektedir. Magosa bölgesinin hızlı bir şekilde popülasyonunun artması, bölgenin stratejik konumu, gelir düzeyinin düşük oluşu, yoğun göç alan bir bölge olması gibi birçok etkenler ocuk suçluluğunun bu bölgede yüksek olmasının nedenleri olabilmektedir. Özellikle Türkiye’den gelen glerin, yoğunlukla bu bölgede yer alması, ve g eden çocukların yaşadıkları bölgenin kültürüne ayak

uydurmada yaşadıkları zorluklar, Magosa bölgesinde çocuk suçluluğunun yüksek olmasının nedenleri arasında düşünülebilir. Dönmezer, kişinin yer değiştirmesi nedeni ile içine girdiği yeni grubun kültürüne veya alt kültürüne uymak zorunluluğu duyacağını, kültür ihtilafı süreçlerinin etkisi altına girebileceği, ve bu süreçleri suç yaratıcı nitelikte olabileceğini belirtmiştir (11). Türkiye AREM'in yaptığı bir çalışmada, göçün suç üzerinde büyük etkisi olduğu belirtilmiştir. Göçün yoğun olarak görüldüğü yerlerde, mala ve şahsa ilişkin suçlarda, çocuk suçlarında artış, bazı yerleşim alanlarının, terör örgütleri ve kimi sivil toplum kuruluşları (STK) tarafından istismar edilmesi olarak suçlar ortaya çıkmaktadır. Araştırma göç hareketinin, doğrudan suç artışına neden olan bir faktör olmadığını ancak, yoğun ve kontrolsüz göçün beraberinde getirdiği eğitim, sosyal ve ekonomik sorunlar bu artışa yol açmakta olduğunu belirtmektedir. Özellikle ekonomik koşullar ile suç oranları arasında paralel bir ilişki olup, bu ilişki, işsizlik ile suça yönelik davranışlar arasında daha belirgin görülmekte olduğu bildirilmiştir (48). Anne ve babanın doğum yeri dağılımında ilk sırayı Türkiye olduğu, araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Yaşadıkları yer bakımından ise ilk sırayı Kıbrıs almaktadır. Ailelerin doğum yerlerinin Türkiye, yaşadıkları yerlerin ise Kıbrıs olması, Türkiye'den 1974 savaşı sonrası veya iş bulma amacı ile Kıbrıs'a yerleştiklerini belirtilmektedir.

Araştırma bulgularına göre, suçlu çocukların büyük çoğunluğu, şehir merkezlerinden çok, şehirlere bağlı köylerde yaşamaktadır. Köylerde yaşayan çocukların gelir düzeylerinin düşük olması, aile yapısı ve eğitimi çocuk suçluluğunun köylerde yaygınlığına en büyük etken olabilmektedir. Türkiye'de yapılan araştırmalar sonucunda ise, suç, köy ve küçük şehirlere göre büyük şehirlerde daha fazla

işlenmekte olduğu saptanmıştır. Bu araştırma sonucunda, şehirleşmeyle özellikle cebir şiddet suçları azalırken, mala yönelik suçlar artmakta olduğu ortaya çıkmıştır. Büyük şehirlerde kazanç sağlayan mala yönelik suçlar için olanaklar ve suçların gizli kalma olasılığı daha fazla olması ve toplum baskısının da iyice azalmış olması şehirlerde suç işleme oranının yüksek olmasının en büyük nedenleri olarak belirtilmiştir. Bu yüzden kent yaşamında suçluluk oranları daha fazla olmakta, küçük yerleşim birimlerinde ise polisin daha az etkili olmasına rağmen daha az miktarda suç oranına rastlanmakta olduğu bilinmektedir. Yapılan çalışmada suçluların daha çok şehirde yaşayıp şehirde suç işledikleri görülmüştür. Kırsal kesimde daha çok ilk kez suç işleyenlere rastlanıldığı halde , büyük şehirlerde suç tekrarı oranları da fazla olmaktadır (47).

Yaptığımız çalışmada, suçlu çocukların, büyük bir çoğunluğunun (%43,7) öğrenci olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi ile suçluluk oranı üzerinde yapılan çalışmalarda, eğitim düzeyinin suçluluk üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada öğrenim düzeyi ile çocuk suçluluğunun yakından bir etkisi olmadığı ortaya çıkmıştır. Kuzey Kıbrıs'da zorunlu eğitimin olması, örneklemimizin çocuk suçlularından oluşması, suçlu çocukların çoğunun öğrenci olmasından kaynaklanabilmektedir. Türkiye'den farklı bir özelliği de suçlu çocukların okuma yazma bilmemesi ve buna bağlı olarak çoğunlukla suçluların çocuklardan olmasıdır (17). Antalya'da yapılan çalışmada, suç işleyen çocukların %41,78'inin ilkokul mezunu, %8,44'ünün ise okuma yazma bilmediği ortaya çıkmıştır (17).

Çalışmamızda çalışan suçlu çocukların büyük bir kısmının bir yabancının yanında ücret karşılığı çalıştığı ve aldıkları maaşın düşük olduğu belirlenmiştir.

Çalışan çocuğun maaş olarak aldığı miktar çok önemli ve gelişimini etkileyen bir faktördür (42). Motivasyonun düşük olmasına ve hırsızlık gibi bireyi tehlikeli davranışlara iten suçlara daha çok yönlendirildiği bildirilmiştir (42).

Suçlu çocukların ¼'ünün okulunu bırakıp, para kazanmak amacı ile bir işyerinde çalışmaya başlamış veya meslek edinmesi için aile bireyleri tarafından çalışmaya gönderildiği belirtilmiştir. Yavuzer çalışmalarında, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de milyonlarca çocuğun okul ve oyun çağında çalıştığını, gelişmiş batı toplumlarında da çalışan çocuk sayısının 55 milyona ulaştığını belirtmiştir. Yavuzer, yoksulluk ve eğitimsizliğin çocukları çalışmaya iten en önemli etkenler olduğunu ve çok çocuklu ailelerde, bakım ve beslenmekte zorluk yaşayan ailelerin, okutmalarının sözkonusu bile olamayacağını belirtmiştir (42). Araştırmamızda, ailenin sosyo-ekonomik gelirinin düşük olması ve çalışan çocuğun aldığı maaşın az olması, çocuğu hırsızlık gibi ekonomik suçlara yönelmesine sebep olabilir. Bizim araştırmamızda hırsızlık suçu en yüksek suç tipi olarak görülmektedir.

Yapılan çalışmamız, 'suçlu çocukların büyük bir kısmının, Anne-babanın birlikte yaşadığı, boşanmış veya ayrı yaşamış aileden gelmediğini göstermektedir. Kıbrıs'ın küçük bir yer olması nedeniyle aileler arasında belirgin bir farklılık görülmemektedir. Boşanan aile çocuklarında sosyal desteğin güçlü olması, boşanan ailelerde çocuk suçluluğuna neden olmadığını söyleyebiliriz. Araştırmalar çocuk suçluluğunu birlikte yaşayan ebeveynle ilişkili olduğunu göstermektedir. Boşanmış anne baba, kendi problemlerine, kendilerini o kadar odaklayabilmektedir ki, çocuğun gelişimini zedelediklerinin bilincine varamamakta olduğunu düşünen Yürükoğlu, birlikte olan anne baba ise aile içinde çok fazla tartışma, şiddet veya iletişim problemi yaşıyorsa yine çocuğun gelişimi üzerinde olumsuz etki

araştırmamız anne babanın geçmişte suç işleyip işlememesi, çocuğun suç işlemesinde engelleyici bir faktör olmadığını ortaya koymuştur.

KKTC’de suçlu çocukların annelerinin eğitim düzeyi oranı, babaların eğitim düzeyi oranından daha düşüktür. Anne ve babanın eğitim düzeyi ilkokul mezunu olduğu yaptığımız araştırmada ortaya çıkmıştır. Türkiye’de Yavuzer ve arkadaşlarının yaptığı araştırmada ise, suçlu çocukların ailelerinin sorunlarından birinin eğitimsizlik olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmada annelerin %76.6’sının, babaların ise %40.7’sinin okuma yazma bilmediği ortaya çıkmıştır. Son yıllarda çocuk psikolojisi üzerine yapılan araştırmalarda ise, çocuk yaşamında anne babanın eğitiminin etkisi, çocuğun gelecekteki ruh sağlığı açısından hayati önem taşıdığını belirtmektedir. Dünyanın en zor sanatı olarak bilinen çocuk eğitiminde, anne babanın okuma yazma bilmemesi, çocuğunu tanımak için hiçbir bilimsel aydınlatması olmadığı belirtilmektedir (42).

Suçlu çocukların anne ve babaların mesleklerinin işçi statüsünde olduğu, yaptığımız araştırma sonucu belirlenmiştir. Suçlu çocukların anne ve babaları meslekleri açısından toplumun düşük sosyoekonomik grup özellikleri taşıdığını söyleyebiliriz. Dolayısı ile KKTC’de gelir düzeyinin düşük olması, çocuk suçluluğu üzerinde etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye’de yapılan çalışmada, suçlu çocukların annelerinin % 83,11’inin ev hanımı, % 3,56’sının temizlikçi olarak çalıştığı ortaya çıkmıştır (17). Babaların çalıştığı işler ise %44’ünün işçi, %18’inin esnaf, %20’sinin ise şöför olarak çalıştığı görülmektedir (12).

Çalışmamızda, suçlu çocukların sosyo-ekonomik düzey dağılımları, kötü düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ekonomik özgürlüğüne kavuşmak isteyen genç de okulunu bırakmayı ve/veya çalışmayı tercih edebilmektedir. Fakat çalışmamızda

Kuzey Kıbrıs'da çalışmak amacı ile okulunu bırakan çocuk sayısının çok fazla olmadığı ortaya çıkmıştır. Suçlu çocukların ailelerinin sosyoekonomik düzeylerinin kötü, eğitim düzeyinin yetersiz ve mesleklerinin de vasıfsız veya işsiz olması, sosyo-ekonomik yönden zorlukların yaşanmasında en önemli neden olarak belirlenmiştir. Ekonomik zorluklar, suçluluğun artmasında ve onu teşvik etmekte rol oynayabilmektedir. İngiltere'de yapılan çalışmada da suçlu çocukların %19'unun çok yoksul olarak nitelendirilen sosyal sınıflardan geldiği ortaya çıkmıştır (8).

Ailenin düzeyi ve suç, ailenin sosyo-ekonomik koşulları, aile hayatını etkilediği için çocuğun kişiliği ve ruh sağlığı üzerinde de izler bıraktığı belirtilmiştir. Bu suçlu çocuklar için de önemli bir durum olduğu ve çeşitli yollarla ortaya çıkan ekonomik zorluklar suçluluğun gelişiminde, teşvik edilmesinde rol oynayabildiği bildirilmiştir (49). Özellikle çok çocuklu ve düşük sosyo-ekonomik gelir düzeyinden gelen ailelerin çalışmaya zorunlu olan çocukları, bilmedikleri bir yaşam içinde, her türlü denetimden ve korunmadan uzak olarak, türlü olumsuzluklara açık bir görünüm sergilemektedirler. Çalıştıkları ortam, onları bu tür olumsuzluklardan koruyacak niteliklere sahip değildir. Formal düzeyde, örgütlenme olanağı bulunmayan ve kurumsallaşma derecesi çok düşük ya da hiç olmayan işlerde de çalışan çocuklar, her türlü mesleki ve sağlık gereksinimlerinden yoksundurlar . Tüm bunların sonuçları ise çocukları sadece uyum bozukluğuna itmekle kalmamakta, aynı zamanda çeşitli davranış bozukluklarına da neden olabilmektedir. Böylece erken yaşlarda suça yönelme olasılığı artmakta, çalışan çocuklar kesimi büyük bir potansiyel suçlu grubunu oluşturmaktadır (49).

Çocuk suçlularının, kültür düzeylerinin düşük olduğu belirtilen çalışmamızda, kültür düzeylerinin düşük olmasının, ailenin eğitim, öğretim, sosyo-ekonomik durumu, kültür düzeyi üzerinde etkisi olabilmektedir.

Yaptığımız araştırmada, suçlu çocuklarının çoğunun anneleri ile ilişkilerinin daha iyi olduğu belirtilmiştir. Bunun sebebi, ataerkil toplum yapısından, evin reisi olan babanın çalışması ve çocuğu ile yeterli zaman geçirememesinden veya babanın çocuğuna karşı otoriter yaklaşımı seçmesinden kaynaklanabilmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda, suçlu deneklerin ailelerinin %89'unun baba otoritesinin hakim olduğu ve evde babanın sözü geçtiği ortaya çıkmıştır (42). Dolayısı ile baba ile iletişim kurmakta zorluk çeken veya korkan çocuk anne ile daha iyi iletişim kurabilmektedir. Anne-baba-çocuk ilişkileri çocuğun yeterli ya da yetersiz toplumsallaşmasında, dolayısıyla suçlu davranışın ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmalar, reddedici olan ve dolayısıyla çocuklarına fiziksel ceza uygulayan anne baba davranışlarıyla suçluluk arasında güçlü ilişkiler olduğunu göstermektedir. Anne ve babanın reddetme davranışları ve kullandıkları disiplin teknikleri açısından, suçlu ve suçsuz çocuk grupları arasında farklar olduğu bildirilmektedir. Suçlu çocuklar, suçsuz olanların üç katı oranında annelerine, iki katı oranında da babalarına karşı ilgisiz ve düşmanca duygular beslemektedirler. Babaların annelere oranla erkek çocuğun suçlu olmasına daha çok katkıda bulunduğu bildirilmektedir. Erkek çocuk, model alıp özdeşleşebileceği ve uygun toplumsal ve cinsel davranış örüntülerini öğrenebileceği bir baba gereksinimine ihtiyaç duyar. Model alma yoluyla babadan saldırganlık duygularını nasıl ifade edeceğini ve kontrol edeceğini öğrenir (50).

Araştırma bulgularına göre, suçlu çocukların işledikleri suçlarda ilk sırayı hırsızlık, ikinci sırayı ise trafik suçları yer almaktadır. Çalışmamızda hırsızlık suçunun yüksek olması, ekonomik gücün önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir. İngiltere’de de yapılan bir araştırmada, %79 oranında hırsızlık ve soygun en fazla görülen suç türleri olmuş ve bu rakam %90'lara kadar çıkmıştır (40). Fakat Türkiye’de yapılan araştırmalar genellikle ıslahevlerinde olduğu için şahsa ilişkin suçların olduğu belirtilirken, bazı kanunların çıkması ile (647 sayılı kanun gereğince) daha önce hüküm giymemiş çocukların 1 yıla kadar olan hapis cezaları ertelenmekte olup, uzmanlar, polis raporlarında tutulan kayıtların araştırıldığı takdirde Türkiye’de de hırsızlık suçunun yaygın olduğunu söylemenin olası olduğunu belirtmektedirler. Psikodinamik açıklamalar, hırsızlık yapan bir çocuğun, yiyecek ya da para çalarken yalnızca fizyolojik gereksinimlerini gidermek için değil, belki de sevgi eksikliğini gidermek üzere bu yola başvurabileceklerini öne sürmüşlerdir. Çocuklukta kırıklık, genellikle kendi içinde bir öfke biçiminde görülmektedir. Bunu yaratan çoğunlukla anne-babadır. Çocuk, kendisine bakan, bir takım fizyolojik gereksinimlerini gideren annesinden sevgi aramaktadır. Bu sevgiyi bulamayan çocuk için, doğrudan saldırganlık yasaklanmıştır. Böylece kızma, öfke gibi duygular içe itilmektedir. Bunlar bilinç dışına ait ifade edilemeyen kavramlardır. Kırıklıklar aşırı derecede artarsa, birey nörotik bir yapıya bürünür ve hedefini aile dışında arar. İşte bu iç çatışmanın bir ifade yolunda hırsızlık suçu olduğunu ortaya koymaktadır (40).

Çalışmamızda, suçlu çocukların işledikleri suç karşısında karşı tarafın büyük bir kısmı şikayetçi olmuş ve davalar açılmıştır. Davanın sonuçlanması karşısında ise, ceza verilmemiş, davanın, geri çekilmesi yönünde seyri olmuştur. Araştırma

sonucunda ise, suçlu çocuklara pek fazla para cezası verilmediği ortaya çıkmış, en fazla verilen para cezası ise 0,1-50 YTL arası olmuştur. Suçlu çocuklara verilen hapis ceza süresi 1 gün-1 ay arası olmuştur.

Araştırma bulgularına göre, suçun yıllara göre dağılımı, 2001 yılında %28,9, 2002 yılında % 21,3, 2003 yılında %21,8, 2004 yılında %21,9 ve 2005 yılında ise 6,1'e düşmüştür. Çocuk suç oranında 2001'den 2005 yılına bir düşüş gözlemlenmiştir. Araştırmamız, çocuk suçluluğu ile ilgili KKTC'de ilk bilimsel çalışma olduğundan dolayı suç oranında düşüşün sebebi tam olarak belirlenememiştir. Çocuk suçluluğun yıllara göre düşüş nedenleri, cezaevinde çocuklara uygun koşulların olmaması, ıslahevlerinin olmaması, KKTC'de çocuk suçluluğu konusunda tedbirlerin bulunmaması, suçu işleyen şahısların çocuk olmasından dolayı, tarafların anlaşarak suçu kapatma yaklaşımının tercih edilmesi gibi sebepler olabilmektedir.

Çalışmamızda, aylara göre suç oranının dağılımında, kış ve yaz aylarında suç oranlarında ortalama yükseliş görmekteyiz. İlkbahar ve kış aylarında bu oran düşüş göstermektedir. Dönmezer yaptığı çalışmada, birçok araştırmacının yaklaşımlarına yer vermiştir. Bu araştırmacılara göre, iklim, ısı, atmosfer basınçları, rüzgarlar, ve radyasyonlar gibi çeşitli tabii olayların suçluluğu izah eden konular olarak ele alınması gerekmektedir (11). Bu araştırmacılar, sıcak mevsimlerde fazla suç işlendiğini ileri sürmüş, başka bir araştırmacıya göre ise, şiddetle işlenen hırsızlıklar Ekim-Aralık aylarında yoğunlaşmaktadır. Amerika'da taksir ile ölüme sebebiyet fiillerinin senenin ilk ve son dörtte birinde işlendiği belirtilmiştir. Yılın bu kısımları, çok soğuk ve gecenin uzun sürdüğü aylara rastladığından, bu suçlara ait rakamların çoğaldığı aktarılmaktadır (11).

Çalışmamız sonunda elde ettiğimiz sonuçlarla Türkiye veya diğer dünya ülkelerinde yapılan çalışmalar karşılaştırıldığında, birçok farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Bu farklılıkların gözlemlenmesinin en büyük nedenleri de, ada toplumunun verdiği özellikler, zorunlu eğitimin olması, köy ve şehir hayatının benzer özellikler taşıması, ekonomik farklılıkların çok fazla olmaması olabilmektedir.

Çalışmamız çocuk suçluluğunun Kuzey Kıbrıs'ta ciddi sosyal bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Çocuk suçluluğu Kuzey Kıbrıs'ta önlenmesi gereken bir sorundur.

V. ÖNERİLER

Dünyada çeşitli ülkelerde, araştırmalar çocuk suçluluğunun arttığını belirtmektedir. Gün geçtikçe artan çocuk suçluluğu alınabilecek önlemlerle, azaltılabilmekte, bireyleri topluma yararlı kişiler olarak yetişmesini sağlayabilmektedir.

5.1 Araştırma Sonucuna Dayalı Öneriler:

Ekonomik problemlerin de suçluluk üzerinde büyük önem taşıdığı ortaya çıkmıştır. Dolayısı ile bu konuda eğitimin artırılması, çalışma alanlarının çoğaltılması ve Devlet planlama örgütünün denetimi gerekmektedir.

Çocuğu suça iten diğer sebeplerden biri de boş zaman olabilmektedir. Öğrencilerin boş zamanlarını geçirebilecekleri aktivitelere yönlendirilmeleri, kötü alışkanlıklardan ve suçtan uzak durmalarını sağlayabilmektedir. Okulda uygulanacak eğitim programları yine çocuklar açısından etkili olabilmektedir. Kısaca özetlenecek olursa, öğrenciye yönelik, ilgi ve becerilerini geliştirebilecek, yeteneklerini ortaya koyabilecek programların oluşturulması, sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve velinin işbirliği içerisinde çalışması, ana-baba okullarının, müdahale programlarının oluşturulması ve psikolog, psikolojik danışman, sosyal hizmetler ve güvenlik birimleri ile işbirliği yapılması sağlanmalıdır. Dolayısı ile sosyal aktivite alanlarının çoğaltılması, beceri alanlarında yatırımların yapılması, suç olgusunu azaltmakta tüm kurum ve uzmanlara yardımcı olacaktır.

Suçlu çocukların, önleme programları kadar, rehabilitasyon programlarının önemi büyük olmaktadır. Bireyin tekrardan hayata kazanılması, sosyal hizmetler, psikolog, psikiyatrist ve psikolojik danışman uzmanlarının, polis ve sağlık görevlilerin kordine çalışmalar sürdürmesi gerekmektedir. Bununla birlikte mahkemelerin,

yeniden yapılanması, çocuk mahkemelerinin oluşturulması ve uzmanlar eşliğinde çalışılması çocuk suçluluğunu önleme ve rehabilitasyon programları üzerinde büyük önem taşımaktadır.

Suç işleyen çocuklara ve ailelere yönelik yapılabilecek hizmetlerin başında, eğitim amaçlı programların geliştirilip uygulanması, çocuk mahkemelerin yeniden yapılanması, kurumsal alanda biçimlendirilme başta gelen destek verici hizmetler olmalıdır. Bu imkianların sağlanması, suç oranını düşmesine ve yeni nesillerin bedenen ve ruhen daha sağlıklı yetişmesine yardımcı olacaktır. Suç oranının düşmesi toplumun daha huzurlu yaşamasını ve yaşam kalitesinin yükselmesini sağlayacaktır.

Yaptığımız araştırma sonucunda, Magosa bölgesinde ortaya çıkan suç oranının yüksekliği, bize bu bölgeye bağlı olan diğer yerleşim yerlerini de kapsayacak şekilde projelerin oluşturulması gerekliliğini göstermektedir. Dolayısı ile Sosyal Hizmetler kurumu çalışmalarını bu bölgede artırması gerekmektedir. Kurumun yaptığı çalışma ve araştırmalarda, aile, anne-baba ilişkilerinde daha belirleyici raporların sunulması gerekmektedir.

5.2 Araştırma Süresince Araştırmanın Hissettiği Öneriler:

Aile, bireyin ilk katıldığı sosyal çevre olduğundan, önleme aşamasında en etkin rolü olan kurumdur. Aile içi eğitimlerin artırılması, ailenin eğitim düzeylerinin yükseltilmesi, ekonomik gücün artırılması ve aile planlaması konusunda ailenin bilgilendirilmesi alınabilecek en önemli tedbirlerdendir. Dolayısı ile Aile Danışmanlık Hizmetlerinin artırılması gerekmektedir.

Çocuk gelişimi üzerinde ikinci en önemli rolü olan kurum okuldur. Okul bireyin akademik gelişimini sağlarken, sosyal ve psikolojik gelişimi için de destek

vermelidir. Çocukları suça iten sebepler, öğretmenleri tarafından da belirlenip, rehber öğretmen ve aile ile işbirliği yapıp, önleme programları oluşturulmalıdır.

Araştırma sonuçları, görsel medyanın insanlar üzerinde büyük bir etki bırakabildiğini ortaya koymuştur. O halde kişiliği geliştirici filimlere yer vermek; çocukların ekran başında olabilecekleri saatlerde yayınlanan programların içeriklerine dikkat etmek ve anne baba olarak üzerimize düşen görevleri yerine getirmek, çocukların bir yerde TV'nin üzerlerinde bırakacağı etkiyi azaltacaktır.

Çocuk suçluluğunu önleyici bir bakış açısıyla yaklaşıldığında, aile başta olmak üzere, çocuğun içinde bulunduğu tüm sosyalleştirme argümanlarının, suça ortam hazırlayabilecek özelliklerinin sürekli gözleminin yapıldığı ve çeşitli kurumların uzmanlarından oluşan erken tanı ve risk faktörlerinin tanımlanmasına yönelik sosyal çalışma gruplarının oluşturulması gerekliliğinin artık ülkemiz için de geçerli olması gerekmektedir.

ÖZET

Her geçen gün çocuk suçluluğu, uzmanların daha çok ilgisini çeken bir konu haline gelmiş ve birçok ülke çocuk suçluluğu ile ilgili çalışmalarını genişletmişlerdir. Çocuk suçluluğu, son yıllarda bütün toplumlarda önem kazanmaya başlamıştır. Araştırmamız, KKTC’de 2001-2005 yılları arasında 18 yaş altı çocuklarda görülen suçluluğun yaygınlığı ve nedenlerini belirlemeye yönelik amaçlanmıştır.

Araştırmamız KKTC’de 2001-2005 yılları arasında 18 yaş altı suç işleyen çocukların, Lefke, Lefkoşa, Mağusa, Güzelyurt ve Girne Mahkemelerin’de mevcut olarak bulunan dosyaları üzerinde yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak, danışman, tez yazarı ve 3 psikoloğun bulunduğu bir çalışma grubu tarafından, bir bilgi formu oluşturulmuştur.

Araştırmamız sonucunda, suçlu çocukların büyük kısmının Gazimagosa Mahkemesinde yargılandığı belirlenmiştir. Suçun erkek çocuklarında daha fazla görüldüğü ve 16-17 yaşlarında çocukların daha fazla suç işledikleri ortaya çıkmıştır. Suçlu çocukların büyük bir çoğunluğu birinci çocuk oluşmakla birlikte, kardeş sayıları 1-3 olduğu belirlenmiştir. Suçlu çocukların büyük çoğunluğu lise ve lise dengi eğitim düzeyinden gelmektedir. Araştırmamızda, suçlu çocukların anne ve babalarının eğitim düzeyleri ilkokul olarak belirlenmiş ve dağılmamış aileden geldikleri ortaya çıkmıştır. Suçlu çocukların büyük bir kısmının, sosyo-ekonomik ve kültür düzeylerinin kötü düzeyde olduğu belirlenmiştir. Suçlu çocukların suç türleri arasında en yaygın olarak görülen, hırsızlık suçu olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmamız, KKTC’de çocuk suçluluğunun var olduğunu ve önlenmesi gereken bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Çocuk suçluluğu ülkeden ülkeye

farklı karakteristik özellikler gösterirken KKTC'nin eğitimi, sosyal ve kültürel yapısına göre kendine özgü suçlu çocuk özellikleri ortaya koymaktadır. Dolayısı ile KKTC'de de çocuk suçluluğunun önlenmesi için KKTC koşullarına uygun önleme programlarına ihtiyaç vardır.

SUMMARY

Gradually, the guiltiness of child has become a more interesting subject for specialists and most of the countries enlarged the study of the guiltiness of child. In recent years, the guiltiness of child has started to gain an importance in all society. Our research has aimed to define the width of the guiltiness which has seen under 18 year-old children between the years 2001 and 2005, in TRNC and also the reasons of this.

Our research was made by the files of the children under 18 year-old who has sined between the years 2001-2005, in TRNC which are existing at Lefke, Nicosia, Famagusta, Güzelyurt and Cyrenia Courts. The information forum was made up by the study of a group which includes an adviser, a thesis author and 3 Psychologists, as a tool of collecting data.

As a result of our resarch, it was defined that a great deal of the guilty children were judged at Famagusta Court. However, it was appeared that males have committed a crime more than females and children who are 16-17 year-old have committed a crime more than others. It was defined that a great deal of the guilty children are the first kids of family and however the number of brothers or sisters is between 1 or 3. most of these guilty children's educational status is high school or somewhere is equal with the high school. In our research, parents of the guilty children's educational status is defined as primary school and these children came from families who aren't dispersed. A great deal of these guilty children's socio-economic and cultural levels are defined as low levels. It was appeared that the most wide spread crime among the kinds of crimes of the guilty children is theft.

Our research exposes, the existing of guiltiness of children and it's a problem that should be prevented in TRNC. While the guiltiness of child shows different characteristic properties from country to country, the education of TRNC exposes that properties of guilty child according to the social and cultural structures. Thus, there is a need to prevent the guiltiness of child in TRNC and programmes which are appropriate to the TRNC conditions, as well.

Kaynaklar

1. Akyüz, Yahya (2001). Çocuk Suçluluğu Konusunda Türk Eğitim Tarihinde İlk Önemli Araştırma, 1. Ulusal Çocuk Ve Suç; Nedenler
2. Alm Po, Alm M, Humle K, (1994). Criminality And Platellet Monoamine Oxidase Activity İn Former Juvenile Delinquents Adults. Acta Psychiatr Scand.
3. Ankay, Aydın. (1998) Ruh Sağlığı Ve Davranış Bozuklukları. 2. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara.
4. Balo, Solmay Yusuf (1995). Suç Mağduru Ve Suç Faili Olan Çocuklar Açısından Çocuk Suçluluğu Ve Çocuk Mahkemeleri, Yüksek Lisans Tezi.
5. Barker, R. (1988) The Social Work Dictionary. 4th Edition. United States Of America Nasw.
6. Bin Mükerrer Suçlu Hakkında Kriminolojik Anket, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No. 73, Güzel Sanatlar Matbaası, Ankara, 1954.
7. Brooks J. H, Reddon J. R. (1996). Serum Testosterone İn Violent And Nonviolent Young Of Fenders. Journal Of Clinical Psychologyl.
8. Burt, C. L. (1925) The Young Delinguent, New York, Appleton.
9. Cüceloğlu, D. (2002) İnsan Ve Davranışı. 11. Baskı, Remzi Kitapevi, İstanbul.
10. Demirbaş, T. (2005) Kriminoloji. 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara
11. Dönmezer, S. (1994) Kriminoloji. 8. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

12. Elibolu. Ş. S. (1998) 11-15 Yaşgurubundaki Mala Yönelik Suç İşlemiş Çocukların Sosyodemografik Özellikleri. İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi (Tez No: 90173) İstanbul.
13. Erçetin, Ş. Ş (2006) Çocuk Ve Suç. Hagem Yayınları, 4. Araştırma İnceleme Serisi. Ankara.
14. Erginel, A. (1996) Aile Ve Okulda Çocuk Yetiştirme. 2. Baskı, Erginel Yayınları. Lefkoşa, KKTC.
15. Hancı İ. H, Ege B. (1993) İzmir’de Suç İşleyen Çocukların Sosyolojik Özellikleri. Adli Tıp Dergisi.
16. Işık, G. (2003) Çocuk Suçluluğunda Ailenin Etkileri; Elazığ İslahevi Örneği. Yüksek Lisans Tezi (Tez No: 137180) Fırat Üniversitesi, Elazığ
17. Karagöz, Y. M. (1995) Antalya’da Çocuk Suçluluğu: 225 Olgunluk Bir Anket Çalışması, Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları, Antalya.
18. Kartal Kemal (1992). Ekonomik Ve Sosyal Tönleriyle Türkiye’de Kentleşme. Adım Yayınları, Ankara.
19. Kunt, V. (2003) Çocuk Ve Suç. Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi (Tez No: 126461) Ankara.
20. Küçüker, H. (2001) Suç Davranışında Bulunan Çocukların Sosyodemografik Özellikleri Ve Olası Suça İtilme Nedenleri. Fırat Üniversitesi, Uzmanlık Tezi (Tez No: 107867), Elazığ.
21. Kulaksızoğlu, A (2000) Ergenlik Psikolojisi. 3. Basım, Remzi Kitapevi, İstanbul.

22. Liu Haizhou, Sozialer Wandel Und Kriminalitaet İn Der Volksrepublik China, İn: Kriminalitaet, Strafrechtsreform Und Strafvollzug İn Zeiten Des Sozialeb Umbruchs, Beitraege Zum Zweiten Deutsch-Chinesischen Kolloquium, Freiburg İ. Br. 1999.
23. Okuuran Ayşe (2001) Sokakta Çalışan Çocuklar İçin Drama Projesi, I. Ulusal Çocuk Ve Suç: Nedenler Ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, 29-30 Mart, Aü Atam, Ankara.
24. Özkök, P. (1996) Çocuk Suçluluğunun Nedenleri Ve Alınması Gerekli Tedbirler. Hacettepe Üniversitesi, Bilim Uzmanlığı Tezi (Tez No: 59963), Ankara
25. Rantakallio P. Laara E, İsohanni M. Moliangn A. (1992) Meternal Smoking During Pregnancy And Delinquency Of The Offspring: On Association Without Causation? İnt J Epidemiol.
26. Sevük Y. Handan (1998). Uluslararası Sözleşmeleri İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu İle Mücadele Kurumsal Yaklaşım, Beta Basım Yayım, 1. Basım, İstanbul.
27. Sokullu A. Fusun (1999). Kriminoloji Beta Yayınları, İstanbul.
28. Soyaslan, D. (2003) Kriminoloji. 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
29. Studer H. L, Reddon J. R, Siminoski G. K (1997) Serum Testosterone İn Adult Sex Offenders: A Comparison Between Caucasians And North American Indians. Journal Of Clinical Psychology.
30. Taner, Mehmet (1985). "Çocuk Niçin Suç İşliyor?", Suçlu Çocuklar, Suça İtilme, Nedenleri Ve Eğitim Yolu İle Korunmaları, Adalet Bakanlığı Yayınları. Yeni Seri No: 65, Ankara.

31. Türkiye İstatistik Yıllığı (1998). Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara.
32. Türkiye Nüfus Ve Sağlık Araştırması (1995). Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etüdleri Enst. Ve Macro İnt. İnc. Ankara.
33. Türkeri, S. S. (1995) Çocuk İslahevleri Ve Çocuk Cezaevindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi (Tez No: 43767) Ankara Üniversitesi, Ankara.
34. Uluğtekin, Sevda (1991). Hükümlü Çocuk Ve Yeniden Toplumsallaşma. Bizim Büro, Ankara.
35. Yalçın, B. (2003) Çocuk Ve Suç İlişkileri. Yüksek Lisans Tezi (Tez No: 138574) İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
36. Yavuzer, H. (2005) Çocuk Psikolojisi, 28. Baskı, Remzi Kitapevi, İstanbul.
37. Yücel M T (1986). Kriminoloji, Suç Ve Ceza. Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Yayınları. Emekli Ofset. Ankara.
38. Yüksek Mahkeme Genel Sekreterliği (2005) 2005 Yılı Faliyet Raporu. KKTC Mahkemeler
39. Yürükoğlu, A. (1998) Çocuk Ruh Sağlığı. 22. Basım. İstanbul
40. Yürükoğlu, A. (2000) Değişen Toplumda Aile Ve Çocuk. 6. Basım. İstanbul
41. Yürükoğlu A. (2000). Gençlik Çağı (Ruh Sağlığı Ve Ruhsal Sorunlar). 11.Basım. İstanbul.
42. Yavuzer, H (1996) Çocuk Ve Suç. 8. Basım, Remzi Kitapevi, İstanbul.
43. Yılmaz. M (27/09/2004 Pazartesi) Özel Sayfalar, Okullarda Suç Ve Şidderi Önleme, Makale

44. 30/01/07 Tarihinde Ziyaret Edilen <http://www.kriminoloji.com> Adlı İnternet Adresinde Yer Alan Suçun Nedenleri Konulu Yazı.
45. 01/03/2007 Tarihinde Ziyaret Edilen, <http://www.sosyalhizmetleruzmani.org/yoksullukcocuk.htm> Adlı İnternet Adresinde Yer Alan Yoksulluğun Çocuk Suçluluğuna Etkisi
46. 20/03/2007 Tarihinde Ziyaret Edilen <http://www.hukuki.net> Adlı İnternet Adresi
47. 06/07/2007 Tarihinde Ziyaret Edilen <http://www.kriminoloji.com> Adlı İnternet Adresinde Yer Alan “Çocuk Suçluluğuna Yol Açan Sosyal Bir Yara, İç Göçler Ve Çarpık Kentleşme” Konulu Yazı.
48. 25/09/2007 Tarihinde Ziyaret Edilen http://www.arem.gov.tr/proje/ars_rapor/ic_goc_sorun_cozum.htm Adlı İnternet Adresi.
49. 26/09/2007 Tarihinde Ziyaret Edilen <http://www.rehberabi.net/konu.asp?id=1059> Adlı İnternet Adresinde Yer Alan Çocuk Suçluluğunda Ailevi Nedenler Konulu Yazı.
50. 27/09/2007 Tarihinde Ziyaret Edilen <http://nevinrehberlik.tripod.com/toplumsallasma.htm> Adlı İnternet Adresinde Yer Alan Toplumsallaşma, Aile Ve Çocuk Suçluluğu Konulu Yazı.
51. 2006 Yılında Ziyaret Edilen <http://www.mahkemeler.net> Adlı İnternet Adresinde Yer Alan; Genç Suçlular Yasası, Polis Örgütü Yasası, Kamu Görevlileri Yasası, Anayasa, 1976 Yasası, F-155 Ceza Mahkemeleri Usul Yasası.

Ekler

Ek 1

Bilgi formu

BÖLÜM I – Genel Bilgiler:

1-Sıra no:

2-Dava no:

3-Adı-soyadı:

4-Cinsiyet: i-Kadın ii-Erkek

5-Doğum tarihi (Yıl olarak):

6-Doğum yeri: i-Kıbrıs ii-Türkiye iii-İngiltere iv-Diğer.....

7-Yaşadığı yeri: i-Kıbrıs ii-Türkiye iii-İngiltere iv-Diğer.....

a-Şehir:.....

b-Köy:.....

8-Eğitim düzeyi: i-Okumamış ii-İlkokul iii-Ortaokul iv-Lise v-Diğer.....

9-Mesleği: i-Öğrenci ii-İşçi iii-İşsiz

10a-Çalıştığı yer: i-Aile yanı ii-Bir akrabanın yanında iii-Bir yabancının yanında

10b-Çalıştığı yerde ücret alıyor mu ? i-Evet ii-Hayır iii-Bilinmiyor

10c-Eğer ücret biliniyorsa belirtiniz (aylık):.....

BÖLÜM II – Aile Hakkında:

Baba

11-Babanın yaşı:

12-Eğitim düzeyi: i-Okumamış ii-İlkokul iii-Ortaokul iv-Lise v-Üniver. v-Diğer.....

13-Mesleği:.....

14-Doğum yeri: i-Kıbrıs ii-Türkiye iii-İngiltere iv-Diğer.....

15-Yaşadığı yer:

a-Şehir:.....

b-Köy:.....

Anne

16-Annenin yaşı:

17-Eğitim düzeyi: i-Okumamış ii-İlkokul iii-Ortaokul iv-Lise v-Üniver. v-Diğer.....

18-Mesleği:.....

19-Doğum yeri: i-Kıbrıs ii-Türkiye iii-İngiltere iv-Diğer.....

20-Yaşadığı yer:

a-Şehir:.....

b-Köy:.....

BÖLÜM III- Sosyodemografik özellikler:

21-Kardeş sayısı:

22-Anne-baba kaç yıllık evli:

23-Boşanmışsa kaç yıl önce boşanmış:

24-Sosyal durum:

25-Sosyal destek alıyor mu?:

26-Hiç yurttta kaldı mı ? : i-Evet ii-Hayır

27-Yurttta kaldıysa ne kadar zamandır (ay olarak):

28-Sosyal ekonomik düzeyi:

29-Kültür düzeyi: i-Çok iyi ii-İyi iii-Orta iv-Kötü v-Çok Kötü

30-Anne ile ilişkisi: i-Çok iyiii-İyi iii-Orta iv-Kötü v-Çok Kötü

31-Baba ile ilişkisi: i-Çok iyi ii-İyi iii-Orta iv-Kötü v-Çok Kötü

BÖLÜM IV – Ceza:

32-İtam olunduğu suç:

33-Suçun tahsilatı:

34-Suçun işlendiği tarih:

35-Şikayetçi olundu mu? i-Evet ii-Hayır

36-Ceza verildi mi ? i -Evet ii-Hayır

37-Cezası: Yıl:..... Ay:..... Gün:.....

38-Para cezası: i-Evet ii-Hayır

39-Para cezası miktarı:.....

40-Başka ceza verildi mi ?.....

Ek 2

Yüksek Mahkeme Başkanlığı

Araştırma İzin Dilekçesi

14/03/06

Yüksek Mahkeme Başkanlığına
Lefkoşa,

Yakın Doğu Üniversitesi Master Programı Psikoloji bölümü olarak benim yönetimimde “KKTC’de Çocuk Suçluluğu” adı altında bilimsel araştırma yapılacaktır.

Bilimsel araştırma sonucunda yaklaşık yüz sayfalık ayrıntılı statistik ve bilimsel bilgilere dayalı “çocukluktaki suçluluğun özellikleri, sosyal ekonomik destek, aile özellikleri, suç özellikleri, yaş, cinsiyet, eğitim özelliklerini içeren bir bilimsel rapor ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Bunun yanında bilimsel araştırma esnasında hazırlanacak olan yapılandırılmış forum, arzu ettiğiniz taktirde, kurumlardaki bilgisayarlara statistik çalışmalarını kolaylaştıracak ve kurum içinde kalıcı bir yapılandırma oluşturulacak hizmet sağlanacaktır.

Bizim de önemli ilkelerimizden olan GİZLİLİK ilkesine önem vereceğimiz bu araştırmanın kurumunuzda yapılması için gerekli izin için gereğini rica ederim.

Saygılarımla

Dr. Mehmet Çakıcı

Ek 3

Yüksek Mahkeme Başkanlığından Cevap

KLEZLY KUBRIS: THE COUNCIL OF THE CITY

$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{5}$
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{9}$
$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{11}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{13}$
$\frac{1}{14}$	$\frac{1}{15}$	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{17}$
$\frac{1}{18}$	$\frac{1}{19}$	$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{21}$
$\frac{1}{22}$	$\frac{1}{23}$	$\frac{1}{24}$	$\frac{1}{25}$
$\frac{1}{26}$	$\frac{1}{27}$	$\frac{1}{28}$	$\frac{1}{29}$
$\frac{1}{30}$	$\frac{1}{31}$	$\frac{1}{32}$	$\frac{1}{33}$
$\frac{1}{34}$	$\frac{1}{35}$	$\frac{1}{36}$	$\frac{1}{37}$
$\frac{1}{38}$	$\frac{1}{39}$	$\frac{1}{40}$	$\frac{1}{41}$
$\frac{1}{42}$	$\frac{1}{43}$	$\frac{1}{44}$	$\frac{1}{45}$
$\frac{1}{46}$	$\frac{1}{47}$	$\frac{1}{48}$	$\frac{1}{49}$
$\frac{1}{50}$	$\frac{1}{51}$	$\frac{1}{52}$	$\frac{1}{53}$
$\frac{1}{54}$	$\frac{1}{55}$	$\frac{1}{56}$	$\frac{1}{57}$
$\frac{1}{58}$	$\frac{1}{59}$	$\frac{1}{60}$	$\frac{1}{61}$
$\frac{1}{62}$	$\frac{1}{63}$	$\frac{1}{64}$	$\frac{1}{65}$
$\frac{1}{66}$	$\frac{1}{67}$	$\frac{1}{68}$	$\frac{1}{69}$
$\frac{1}{70}$	$\frac{1}{71}$	$\frac{1}{72}$	$\frac{1}{73}$
$\frac{1}{74}$	$\frac{1}{75}$	$\frac{1}{76}$	$\frac{1}{77}$
$\frac{1}{78}$	$\frac{1}{79}$	$\frac{1}{80}$	$\frac{1}{81}$
$\frac{1}{82}$	$\frac{1}{83}$	$\frac{1}{84}$	$\frac{1}{85}$
$\frac{1}{86}$	$\frac{1}{87}$	$\frac{1}{88}$	$\frac{1}{89}$
$\frac{1}{90}$	$\frac{1}{91}$	$\frac{1}{92}$	$\frac{1}{93}$
$\frac{1}{94}$	$\frac{1}{95}$	$\frac{1}{96}$	$\frac{1}{97}$
$\frac{1}{98}$	$\frac{1}{99}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{101}$

200 210 220 230

Spang, C. F. 1963. *Journal of Fish Research Board of Canada* 20: 1191-1200.

YOUNG WAINWRIGHT

1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 84

2001-2002

Sayın Doç. Dr. Mehmet Çakıcı,
Psikoloji Bölümü Öğretim Görevlisi,
Tekin Doğu Üniversitesi,
Lefkoşa

(1) 1980年1月1日以前